

nt

naš tednik

LETO XXXXI. Številka 31 Cena 8,— šil. (3000 din)
petek, 4. avgusta 1989

Poštnina plačana v gotovini Celovec P.b.b.

Erscheinungsort Klagenfurt/Izhaja v Celovcu
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt/Poštni urad 9020 Celovec

„Kralj“ nogomet
spet vlada
v športu

Ta konec tedna se bo pričelo na Koroškem spet nogometno prvenstvo, mdr. bo tudi SAK v najvišji koroški ligi začel. Cilj SAK je naslov koroškega prava, saj letos praznuje svojo 20-letnico. Tudi v vseh ostalih ligah in razredih se bo pričela borba za točke.

K sliki: Marjan Velik letos spet igra za SAK.

Kakšne naloge bo imel manjšinski referat?

BO KORISTIL LE HAIDERJEVEMU UGLEDU?

Kot smo že poročali, namerava deželni glavar Haider pri deželni vladi ustanoviti manjšinski referat, ki bo spadal neposredno v njegovo pristojnost. Za ta referat je že predvidenih milijon šilingov. Še zmeraj pa ni znano, kakšne naloge bo ta referat imel in kdo ga naj vodi. Naš tednik se je zamanj pomujal dobiti dodatne informacije. Haider sam je menda na dopustu, o nalogah manjšinskega referata pa nam ni znal povedati ničesar nobeden od Haiderjevih sekretarjev, neinformiran je bil tudi „manjšinski govornik“ FPÖ Schretter.

S tem v zvezi je tajnik NSKS Pipp stavil vprašanje, če to ni spet ena od tistih napovedi, ki naj služijo izključno Haiderjevemu ugledu, vsebinsko pa ničesar ne spremenijo — kot se je to že zgodilo z dvojezično koroško himno ali z odpravitvijo naslova dvornega svetnika. „Manjšinski referat je potreben, vendar mora-

ta vanj biti vključeni obe osrednji organizaciji. Če pomislimo, da koroški Slovenci od Avstrije dobijo manj kot pol milijona šilingov podpore na leto, nas še posebej zanima, zakaj točno je predviden milijon za manjšinski referat,“ je menil Pipp.

Tudi ZSO je zahtevala takojšnjo informacijo javnosti. Deželni poslanec SPÖ Peter Kaiser je kritiziral, da se Haider še zmeraj omejuje na politiko napovedovanja in da očitno ni v stanu predložiti konkretnih načrtov.

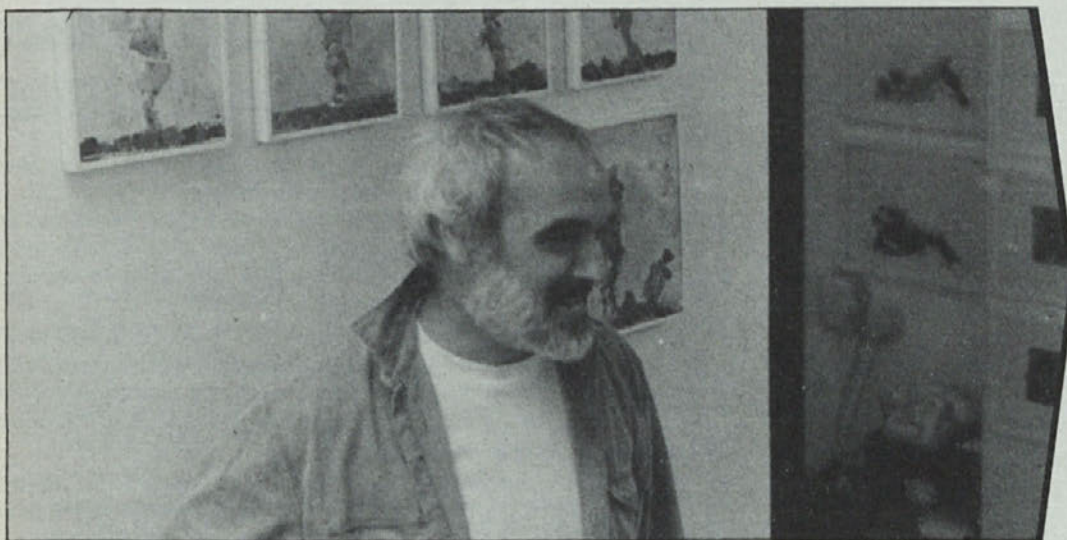
Tudi tajnik KEL Miha Zablatnik je pozdravil odstop Schatzmayra. Zablatnik je predlagal, da to zadevo naj preišče posebna komisija, ker ni izključeno, da je še več primerov političnega vohunjenja na Koroškem.

Schatzmayr odstopil!

KEL: na Koroškem verjetno še več primerov političnega vohunjenja

Deželni poslanec SPÖ Schatzmayr je zdaj le odstopil. Kot znano, je Schatzmayr sestavljal liste nasprotnikov gradnje nadaljnjih vodnih elektrarn ob zgornji Dravi in se zanimal tudi za njihovo privatno življenje — Schatzmayr je tudi obratni svetnik KELAG. „Da se poslanec, ki je zaprisegel na ustavo, v svojem delokrogu posluhuje metod totalitarnih sistemov, je zadosten razlog za takojšen odstop. Deželni poslanec mora zastopati interese vseh državljanov, tudi tistih, ki so proti novim elektrarnam — in ne interese oblastniškega aparata, ki se že dolgo ne ozira več na želje ljudstva,“ je menil poslovodja Zelenih Hubert Budai.

Tudi tajnik KEL Miha Zablatnik je pozdravil odstop Schatzmayra. Zablatnik je predlagal, da to zadevo naj preišče posebna komisija, ker ni izključeno, da je še več primerov političnega vohunjenja na Koroškem.

Oman zaenkrat na Koroškem ne bo razstavljal

Ob odprtju razstave v hiši italijanske manjšine (muzej Giuseppe Tartinija) v Piranu je koroški Slovenec, umetnik Valentin Oman izjavil, da na Koroškem zaenkrat ne bo razstavljal. Vzrok tej njegovi odločitvi je izvolitev Jörga Haiderja za deželnega glavarja.

V „to notranjo emigracijo“ je Oman šel zaradi tega, ker se Haider še vedno ni distanciral od svobodnjaškega Grenzlandjahrenbucha in ker Haider gleda umetnike kot „od subvencije odvisne glodalce“.

GLAVNI
UREDNIK
SILVO KUMER

Leto navrh — bilanca je negativna

Komentar

Izjava bivšega koroškega deželnega glavarja Leopolda Wagnerja „ich war doch ein hochgradiger Hitlerjunge“ je po njegovih lastnih besedah pogosto koristila socialistični stranki na Koroškem. V oddaji *Erinnerungen / spomini* je v intervjuju menil, da je danes po tolikih letih v politiki že bolj izkušen in tega stavka ne bi izjavil, toda dejstvo je, da je bil „ein hochgradiger Hitlerjunge“ in on k svoji preteklosti stoji.

Zdaj ko je Wagner v političnem pokoju, je le marsikateri na Koroškem pričakoval, da bo bivši deželni glavar malo bolj trezno, odprto in

Und „ich war doch ein hochgradiger Hitlerjunge“

uvidno gledal na manjšinsko vprašanje — toda do tega se ni mogel prikopati. Na vprašanje, zakaj Koroška takoj po podpisu državne pogodbe ni dregala Dunaj na izpolnitev člena 7 je Wagner menil, da nihče ne more pričakovati, da bo Koroška v tem sensibelnem vprašanju sama kaj storila. S tem je Wagner potrdil dejstvo, če se bi Slovenci sami ne zganili, bi nas danes verjetno niti ne bilo več.

SPÖ pa je manjšini naklonjena stranka, tako Wagner, ki se je še hvallil, da je z ostalima dvema strankama rešil manjšinsko vprašanje.

Če že ne prej, so gotovo pri teh besedah prišle marsikateremu koroškemu Slovincu solze, saj vsak pozna Wagnerjevo trostrankarsko rešitev, ki je našla svoj višek v zakonu o narodni skupnosti ter novem manjšinsko-šolskem zakonu.

V SPÖ so danes osebe, ki mislijo drugače, ki so tudi pripravljene za odprte pogovore in za ustrezne rešitve, ki bi lahko omogočile obstoj slovenske narodne skupnosti. Toda tudi danes so še en Peter Kaiser ali Franz Großmann v svoji lastni stranki v manjšini, kar potrjuje, da se politika stranke z odstopom ene same osebe še ne spremeni.

Strokovno združenje pedagoških delavcev je po prvem letu veljave novega manjšinskošolskega zakona izdalo knjigo „Das Jahr danach“. V glavnem je bilanca negativna, vendar za marsikatero oceno čas še ni zrel.

Uvodoma Teodor Domej ugotavlja, da se tudi „letu navrh“ ni zmanjšal ledenik, ob katerega zmeraj spet trči narodna skupina. Omenja težave, ki so jih delali Mohorjevi družbi ob ustanovitvi dvojezične ljudske šole v Celovcu, Haiderjevo ponovno oživiljanje teorije o „vindišarjih“, KHD-jevo preventivno gonjo proti javnim dvojezičnim otroškim vrtcem in diskusijo o tovarni Obir. Na šolskem področju je prišlo do trenj, katerih prej ni bilo, predvsem učitelji še niso našli zaupanja v novi model. Oceno otežkoča, da predvsem iz uradne strani model iz političnih motivov nekritično pozdravljajo, medtem ko ga marsikateri iz načelnih razlogov odklanja.

V zgodovinskem pregledu poti do novega zakona Domej sprva ugotavlja, da je šolska politika že zmeraj bilo najljubše sredstvo nemškonalionalnih sil za pospeševanje asimilacije. To je tudi vzrok za med koroškimi Slovenci razširjeno nepismenost v lastnem materinem jeziku. Motiv zagovornikov ločevanja je najbolje osvetlil Schretter od FPÖ, ko je zapisal, da morajo potomci Abwehrkämpferjev hoditi v šole tistih, ki so se borili proti Koroški. Koroške stranke so brez Slovencev sklenile „kompromis“ pedagoški model, čeprav se ni našel noben znanstvenik, ki bi zagovarjal ločevanje. Univerzo, rektorsko konferenco in nasprotnike ločevanja so javno napadali. Pedagoški model po Domejevem mnenju naj zagotovi sadeže asimilacije tudi v času, ko večina dobiva pozitiven odnos do dvojezičnosti.

Najbolj zanimiv del knjige je povzetek rezultatov povpraševanja o novem zakonu med dvojezičnimi učitelji, ki ga je izvedel Slovenski znanstveni inštitut marca letos. Od 176-ih učiteljev je vprašalno polo vrnilo 44. Omeniti je treba, da je KHD takoj zahteval, naj šolske ob-

lasti ukrepajo proti temu povpraševanju. 25 % učiteljev je menilo, da je novela korak nazaj, tretjina je menila, da je čas za oceno še prekratk, samo 11 % se je izrazilo pozitivno. Velika večina je mnenja, da za spremembo niso bili odločilni pedagoški argumenti. Prav tako 77 % meni, da to ni bil prispevek k mirnemu sožitju v deželi. 60 % meni, da novi zakon ni prinesel izboljšanje pouka — vendar ena tretjina meni, da to deloma drži. Učitelje so tudi vprašali po mnenju o Smolletovi privolitvi k zakonu: 63 % meni, da je Smolle za privolitev dobil premalo. Skoraj 80 % se vsaj deloma strinja z mnenjem, da je šolski zakon povzročil razcep znotraj narodne skupine.

Nezadovoljni so učitelji tudi z uvedbo asistenčnega učitelja. Otroci ne vejo, na katerega učitelja se naj obrnejo; raje imajo asistenčnega učitelja, ker ni on tisti, ki mora skrbeti za disciplino v razredu; če asistenčni učitelj ni dvojezičen, ni možna efektivna razdelitev dela; nihče ni v stanju, da bi pokazal smiseln pouk z asistenčnim učiteljem itd. Kot pozitivno so učitel-

Theodor Domej (Hrsg.)
Das Jahr danach
Beiträge und Dokumente zum ersten Göttinger Jahrestagungsjahr des
Kärntner-Minderheitenpädagogischen

trij označili, da imajo več časa za priljubljene otroke in da se lahko tako v večji meri posvetijo posredovanju slovenskega jezika in kulture. O šolarjih učitelji menijo, da spremembe niso prav zapazili, vendar so deloma bolj nemirni in kažejo manj pripravljenosti za samostojno delo. Starši so večinoma skeptični.

Statistika dvojezičnega šolstva kaže, da je število prijav ostalo nespremenjeno — okoli 20 %. So pa precejšnje razlike med kraji, ponekod je število močno naraslo, drugod je močno padlo. Zaradi znižanja najvišjega števila učencev na razred in ločitvenega števila 9 je prišlo do 20 novih razredov (zaradi ločitvenega števila 9 samo eden), nastavili so 55 dodatnih učiteljev, od katerih večina ne obvlada slovensčine. Opraviti so morali samo štirinajstrednevni tečaj, dodatno je obstajala možnost prostovoljnega dvajseturnega tečaja v slovenščini (večina se je te možnosti poslužila). Sprememba zakona je že v prvem letu povzročila stroške v višini 15 milijonov šilingov. V večih primerih so kršili določila novega zakona, do sedem tedenskih ur so prijavljene otroke poučevali samo v nemščini (namesto, kot to zakon

Naš državnozborni poslanec Zelenih Karel Smolle je v znanem avstrijskem časopisu „Die Furche“ iz svojega vidika opisal politični razvoj v Jugoslaviji. Članek je „Die Furche“ objavila aprila, kljub temu pa poročilo ni zgubilo na aktualiteti in je zanimiv prispevek k boljšemu razumevanju razvoja in problemov na Kosovu in v Srbiji.

„Die Furche“, 14. / 15. aprila 1989

Die „Feinde“ sitzen im Kosovo

Serben und Albaner werden Jahrzehnte brauchen, um einander die Toten zu verzeihen

Vor drei Wochen sprach der Sowjetbürger bei der Wahl zum Kongress der Volksdeputierten ein Machtwort gegen die Perestrojka-Verhinderer. Sonntag vor einer Woche waren die Slowenen aufgerufen, erstmals durch Wahlen den Vertreter der Republik Slowenien fürs Belgrader Staatspräsidium zu bestimmen. In der Karwoche verabschiedete das Parlament der Sozialistischen Republik Serbien „einstimmig“

Von KAREL SMOLLE

eine Verfassungsänderung, die vorher vom Parlament der autonomen Region Kosovo bei wenigen Gegenstimmen „beschlossen“ wurde.

Kosovo — mit fast 90 Prozent albanischer Bevölkerung — „verzichtete“ auf wesentliche Teile seiner Autonomie und Selbstbestimmung. Euphorie in Belgrad. Blutiger Aufruhr mit Toten in Priština.

Ich sprach mit Angehörigen beider Völker: hinter vorgehaltener Hand — Angst sowohl bei den Serben als auch bei den Albanern. Im Frühjahr 1981 klingelte in meinem Übersetzungsbüro in Wien das Telefon: „Herr Smolle, ich weiß, Sie helfen Flüchtlingen, darf ich zu Ihnen kommen, abends, ich fürchte mich.“ Wir trafen uns. Er sei Albaner — aus dem Kosovo, Wirtschaftsmanager. Der Druck gegen die albanische Bevölkerung verstärkte sich, Repressalien vor allem gegen die Jugend durch Miliz und Militär, man versuche, die Albaner in sogenannte Wirtschaftskriminalprozesse zu verwickeln, die Arbeitslosigkeit steige auch bei jungen, hochqualifizierten Albanern, die Jugend sei selbstbewusster, emanzipierter, habe aber Angst um ihre Zukunft, viele Hochschulabsolventen arbeiten als Eiskäufer.

Er selbst wolle nach Paris, dort habe er einen nahen Verwandten, der sei Funktionär einer Auslands-Kosovaren-Organisation. Man mache im Kosovo die Albaner dafür verantwortlich, daß Serben und Montenegreiner das Land verlassen. Auch ihn habe man verdrängen wollen, indem man ihm einen Wirtschaftskriminalprozeß angehängt habe. In Wien lebe er als U-Boot, er brauche dringend ins Französische übersetzte Dokumente. Zu Hause in Kosovo steige die wirtschaftliche Spannung, es werde zur politischen Explosion

zwischen Albanern und Serben kommen. — Dann, im Sommer 1981, gab es heftige blutige Auseinandersetzungen.

Was hat sich seit damals im Kosovo geändert? Wenig, oder schlimmer: die Gegensätze haben sich verschärft. Der Abstand des jugoslawischen Südens zum Norden wurde noch größer. Slowenien mit etwas mehr als 20 Prozent der Bevölkerung bestreitet fast ein Drittel des Exports, mit Kroatien zusammen etwa 60 Prozent.

Die Arbeitslosigkeit im Süden hat sich fast verdoppelt — geschätzt über 20 Prozent. Der Prozeß der Revision der Verfassung der SR Serbien und der beiden autonomen Regionen Wojwodina und Kosovo hat nicht erst mit Slobodan Milošević begonnen. Ihm ist es jedoch gelungen, diese durchzusetzen.

Ich habe mich gefragt, wofür oder wogegen demonstrieren eigentlich Milošević' Serben. Sie müßten eigentlich gegen die eigene politische Führung, gegen die kommunistische Partei oder gegen die serbische Bürokratie demonstrieren.

Gegen die eigenen Fehler geht's aber schlecht, man braucht einen Außenfeind; einen ideologischen, das sind die Kroaten und Slowenen mit ihrer „demokratizacija“; und einen nationalen, das sind die sich im Ursiedlungsland der Serben stark verbreitenden Albaner.

So wird die latent vorhandene Angst, ob rational oder irrational, der Mehrheit vor der Minderheit für den inneren Zusammenhalt der Serben, für ihre politische Motivation mißbraucht. Die Legitimation der Partei aus der heroischen Vergangenheit ist

im Erlöschen, sie und die Auswüchse ihrer Ideologie werden für die gegenwärtige Misere, vor allem die wirtschaftliche, verantwortlich gemacht. Die Partei muß Erfolge nachweisen, sei es auch als Machtzuwachs zum Schaden der Rechte einer Minderheit.

Noch einen Vorteil hat diese Massenbewegung (so erklärte mir dies ein hoher jugoslawischer Funktionär): Die Nietes in den Führungspositionen seien anders nicht zu vertreiben, als durch gewaltsamen Druck von der Straße.

Doch wie man sieht, ist ein solches stereotypes Verhalten der Mehrheit gegen die Minderheit kein Garant für wirklichen Erfolg. Die Albaner wollen kein Objekt der serbischen Politik sein — auch nicht, wenn man sie mit militärischer und milizionärer Waffengewalt dazu zwingen will.

Militäreinsatz gegen Bürger des eigenen Landes macht weder Leben für den einen Teil sicherer, noch den bekämpften Teil botmäßiger.

Jahrzehnte werden Serben und Albaner brauchen, um einander die Toten zu verzeihen und Vertrauen zueinander zu gewinnen. Wie muß einem albanischen Jugendfunktionär — Ali Sabani — zumute sein angesichts der Dutzenden toten Demonstranten, wenn er seinen Rücktritt erklärt wegen „objektiver Verantwortung für die letzten Ereignisse und die Mitwirkung einer großen Zahl von Jugendlichen bei den Demonstrationen aus der Position des albanischen Nationalismus und Separatismus“?

Solche Unterstellungen sind auch uns Kärntner Slowenen und mir als gelerntem Minderheitenpolitiker nicht unbekannt.

Man kann auch der Mehrheit ihre Angst zubilligen; jedenfalls ist aber auch die Angst der Minderheit verständlich. Schlimm wird es, wenn ein politischer (Ver-)Führer diese Angst aufputscht, die Angst mißbraucht, um die Menschen zu manipulieren.

Es ist ein großer gesellschaftlicher Konflikt, den Jugoslawien durchmacht. Es fehlen aber die großen politischen und kulturellen Vorstellungen — sowohl für die Schaffung eines neuen innerjugoslawischen Ausgleichs als auch für die Idee über die geopolitische Rolle Jugoslawiens.

Es mangelt an gesamtjugoslawischen Persönlichkeiten mit solchen und für die Verwirklichung solcher Visionen. Darunter werden die Albaner im Kosovo noch lange zu leiden haben.

Izgraditev celovškega sejmišča in perspektive

Minuli teden so zastopniki direkcije celovškega sejma predstavili javnosti načrte za izgradnjo in strukturno izboljšanje celovškega sejmišča. Ker areal sejmišča, ki obsega 10 ha ni možno razširiti, načrtuje direkcija izgraditev hale 3. In sicer naj bi v tem posloppu nastalo 2. nadstropje, ki naj bi bilo na razpolago tako za razstavljalce kot tudi za večje prireditve. Ker je sanacija hale 3 nujno potrebna, bi bila ta varianta najbolj primerna in tudi finančno najbolj ugodna, tako predsednik Dermuth.

Da bo imelo celovško razstavišče tudi v bodočnosti perspektive in bo zanimivo v času velike konkurence tudi za razstavljalce, bo treba nujno kaj storiti. Poleg drugega nadstropja v hali 3 naj bi bila zgrajena tudi podzemska garaža, ker vedno primanjkuje prostora za parkiranje.

Nejasno pri načrtovanju tega velikega projekta je še financiranje. Odprto je vprašanje, kakšen del financiranja naj bi prevzeli družbeniki, lastnik celovškega sejma in dežela.

EL SERVIS V PLIBERKU

Vsak torek
od 10. do 12. ure
sta vam na občini
(2. nadstropje) na
razpolago v vseh
občinskih zadevah
mestna svetnika
Jože Partl
in
Fric Kumer.

KRATKE VESTI

Koroška z višine
700 km

Koroško panoramo je zdaj možno občudovati z višine 700 kilometrov višine. Posnetek je bil narejen s satelitom, ki tokrat ni služil vojaškemu namenom. Ta karta je učni pripomoček, ki naj pripomore k boljšemu spoznanju koroške domovine. Karto je pripravil univ. prof. dr. Martin Seger s celovške univerze v sodelovanju z raziskovalnim inštitutom pri Zveznem ministrstvu za znanost in raziskovanje. Potrebni 150.000 šilingov za tisk je dala na razpolago ŐDK (Družba avstrijskih dravskih elektrarn).

Nov bankovec za
milijon dinarjev

Bankovec v vrednosti milijon dinarjev bo do najpozneje 1. novembra tega leta šel v promet. To je pisal beograjski dnevnik "Večernje novosti". Začasni največji bankovec je 100.000 dinarjev. Za ta ukrep je kar dvojno opravičilo. Prvo je visoka inflacija, drugo pa je razbrati iz poročila o tiskanju denarja, ki je bilo zapisano v ljubljanskem Delu. V "tovarni denarja" delajo 24 ur na dan, pa jim kljub temu ne uspe potešiti lakote za vse manj vrednimi papirji. "Tiskarji denarja" tudi ne morejo na dopust. Tudi v Sloveniji in v turističnih območjih ni dovolj gotovine, prodajalci na bencinskih črpalkah pa so zatrpani s svežnji bankovca, ki ga kot blago, ki zavzame veliko prostora, enostavno dajejo v kartonaste škatle. Tako tudi vesti o bankovcu v vrednosti pet milijonov dinarjev nikakor niso iz trte zvite.

Delegacija PEN-cluba
v Dubrovniku

Delegacija PEN-cluba, ki se je nahajala na križarjenju v Srednjem morju je obiskala tudi Dubrovnik. Tu so se člani spomnili sicer manj znanega dejstva, da so na znamenitem kongresu PEN-cluba 1933 pisatelji kot prvi dvignili svoj glas proti fašizmu.

„Rimljani na Koroškem“ —
že nad 50.000 obiskovalcev

Nad 50.000 obiskovalcev je bilo že naštetih, ki so obiskali pet težišč razstave „Rimljani na Koroškem“. Namestnik deželnega glavarja in referent za kulturo dr. Peter Ambrozy je ugotovil, da je v primerjavi z obiskom v prejšnjih letih na krajih rimskih izkopanin število obiskovalcev znatno naraslo.

Prošnjo za nego narave (Landschaftspflege) treba oddati do 14. avgusta

Agrarni referat koroške deželne vlade je razpisal akcijo za pospeševane ohranitve narave za leto 1989. Prošnje je treba, kot tudi doslej oddati pri domači občini. Za prošnje pa je odslej pristojen agrarni referat koroške deželne vlade, ne več občina, zato pa je bil podaljšan tudi rok za vložitev prošnje do 14. avgusta tega leta.

Smernice za pospeševalno akcijo so ostale iste. To se pravi, da davčna vrednost kmetijskega obrata ne sme presežati šil. 150.000,—. Cilj te akcije je, pospeševati otežkočeno delo kmeta, ki ima svojo zemljo v strmi legi. Nega takih strmin pa je v interesu javnosti in seveda tudi turizma.

Finančno podporo dobi kmet za površine, pri katerih je strmina več kot 50 % in jo vsaj enkrat na leto obdeluje oziroma pokosi. V izjemnih primerih dobi kmet tudi podporo, če je strmina manjša kot 50 %, vendar ta površina ni dosegljiva z vozili in jo je treba obdelati ročno.

Poleg tega pospešuje agrarni referat ohranitev naravnih biotopov. Prošnjo lahko vložijo lastniki in zakupniki kmetijskih obratov, pri katerih davčna vrednost ni višja kot šil. 150.000,—. Prošnjo je treba oddati pri domači občini, kjer so na razpolago tudi potrebni formularji. Občina potrdi pravilnost prošnje. Zadnji termin za vložitev prošnje je 14. avgust 1989.

V primeru nejasnosti pri izpolnjevanju formularjev je za svetovanje pristojna kmetijska zbornica oziroma občinski urad.

Po zaprtju Obirja ni
primernih alternativ

V skupni tiskovni izjavi so zastopniki obratnega sveta tovarne Obir, župana občin Železna Kapla in Žitare vasi ter sindikati vehementno protestirali proti zaprtju tovarne celuloze v Železni Kapli.

Zgoraj imenovani pišejo v svoji izjavi, da neodgovorno postopanje deželnih politikov ne morejo vzeti na znanje, ker so ti svojčas obljubili, da bo prišlo do zaprtja tovarne Obir le v primeru, če bodo na razpolago primerne alternative v obliki novih delovnih mest v Železni Kapli.

Trenutno pa takih alternativ ni. Obljubljen finančna pomoč za prizadete delavce je sicer začasna pomoč, vendar ni primerne perspektive za bodočnost v tem kraju.

Peticijo v tem smislu so podpisani predali tudi na kolegij Koroške deželne vlade.

Dodatni proračun v deželnem zboru sklenjen

Koroški deželni zbor je minuli teden na svoji seji sklenil dodatni proračun za leto 1989. Iz tega proračuna lahko razberemo, da je dodatno predvidenih 30 milijonov šil. za pospeševanje družin in delojemalcev. Poleg tega bo v okviru deželnega zbora v bodoče delovala tudi pisarna za manjšinska vprašanja, za katero je predviden 1 milijon šil.

K diskusiji o dodatnem pospeševanju družin je socialistični odbornik mag. Peter Kaiser dejal, da ne bi bilo smiselno le zvišati družinske dokla-

de, ampak da bo potrebna splošno družbena podpora družinam na vseh socialnih sektorjih.

V dodatnem proračunu je nadalje predvidenih 21 milij. šil. za deželni zbor oziroma za podporo političnim strankam, 6 milij. za pospeševanje kmetij v obrobni krajih, za krajevni in regionalni razvoj 2 milij. šil., za koroške nacionalne parke 2,9 milij. šil., za izgraditev poti na podeželju 20 milij. šil., za kmetijsko regionalno pospeševanje 6 milij. šil., za turistično reklamo 600.000,— za podporo pri

kvalitetnem izboljšanju turističnih sob 6 milij. šil., za gospodarsko pospeševanje strukturno slabih regij 30 milij. šil., za renoviranje koroškega deželnega arhiva 3 milij. šil. Poleg tega so zaradi veljavnosti novega manjšinskega zakona bile v nekaterih ljudskih šolah potrebne določene pregradnje, za katere je predvidenih 4 milij. šil.

Imeniten pa je bil tudi sklep deželnega zbora, da odslej tudi deželni poslanci ne bodo več parkirali v dvorišču deželnega zbora in bo to na razpolago za pešce in priredive.

PIŠE
HEIDI
STINGLER

V smislu koncentracijske strategije namerava Agrosserta zapreti v prihodnjih mesecih tri koroške mlekarnice. In sicer v Šentvidu, Wolfsbergu in v Velikovcu.

Še posebno za velikovski okraj bi to imelo hude posledice, saj bo-

GOSPODARSKI KOMENTAR

manjših podjetij je treba videti v sklopu koncentriranja in racionaliziranja podjetij in to je eden izmed prvih sadov nestrpnega zblizevanja Avstrije k Evropski gospodarski skupnosti.

Pri tem vprašanju postane pomembno stališče Skupnosti južnokoroških kmetov, ki se je v kmetijski zbornici že pred enim letom kot edina frakcija izrekla proti možnem vstopu Avstrije v EGS. Danes protestirajo številne organi-

teji pereči diskusiji. Delojemalci delajo upanje z argumentacijo, da je po številnih pogajanjih uspelo zagotoviti nadaljno produkcijo v Velikovcu vsaj do konec leta 1990. Kdor pa je zasledoval celotno diskusijo v zadevi zaprtja mlekarn, ta ve, da je Agrosserta že na vsem začetku ponudila mlekarnam finančno podporo, če bodo zaprle do leta 1990. To se pravi, da je poročanje v koroških medijih le neke vrste „farbanje“ delojemalcev.

„Farbanje“ delavcev velikovške mlekarnice

do že v kratkem stali na cesti brez dela nastavljeni tovarne Obir, k temu pa je sedaj ogroženih še nad 40 delovnih mest v velikovski mlekarni.

Posledice za strukturno slabo razvito regijo v okraju Velikovec, ki ima v statistiki na Koroškem najvišje število brezposelnih, so jasne. Načrtovano zaprtje številnih

zacij, med njimi seveda tudi KEL, KSOO in SJK proti zaprtju treh koroških mlekarn. Prav tako jasno stališče za ohranitev delovnih mest je zavzel tudi namestnik deželnega glavarja dr. Peter Ambrozy napram zastopnikom obratnega sveta in sindikata.

Prav zanimivo pa je trenutno tudi poročanje koroških medijev o

Verjetno je treba pri trenutni diskusiji pomiriti delavce, tako, da bo Agrosserta lahko v miru izpeljala svoje načrte in bo potem čez noč zaprta manjša podjetja. Ni moj namen, začeti polemizirati, vendar si v smislu vseh prizadetih delojemalcev in kmetov želim, da bi uspelo doseči v odprtih pogajanjih rešitev zdravega in moderno urejenega podjetja v Velikovcu.

N A Š G O S T

„Da se bo mladina angažirala in da bo Smolle čul kritiko tudi iz lastnih vrst“

Zalka Kuchling je prva predsednica Mlade KEL. Doma je v Štriholčah pri Velikovcu, stara je 28 let, je tretja od enajstih otrok Kuchlingove družine. Na celovski univerzi je končala študij francoščine in nemščine, precej se je ukvarjala tudi s sociolinguistiko (odnos jezik — družba). Jeseni bo začela poučevati na petletni gospodinjski šoli v Wolfsbergu.

NT: Mlada KEL je zdaj stara mesec dni. Že zmeraj me je zanimalo, kako nekdo postane prva predsednica nove organizacije.

Zalka Kuchling: Po naključju. Zasedovala sem razmišljanja o ustanovitvi Mlade KEL, povabljena sem bila na prvi deželni kongres in vprašali so me, če sem pripravljena prevzeti mesto v odboru.

NT: Zanimivo je, da je v prvem odboru Mlade KEL le malo „starih zajcev“, se pravi takih, ki so že pri drugih mladinskih organizacijah imeli svoje prste vmes. Je naključje tudi to?

Zalka Kuchling: Ne vem, najbrž že. Ampak to niti ni slabo. Tako ljudje vsaj vejo, da ne prodajamo kako staro stvar v novem ovitku. Istočasno je poziv vsem, ki se doslej niso v tolikšni meri politično udeleževali, da ni treba samo poslušati izjave starih imen in se po tihem jeziti. Glavni cilj Mlade KEL je, da mladina spet začne samostojno politično razmišljati.

NT: In kako hočete ta cilj urediti?

Zalka Kuchling: Kot mladinska organizacija politične stranke smo enostavno prisiljeni, da politično razmišljamo. Seveda, programa ti danes še ne morem predložiti. Smo pa ena od redkih mladinskih organizacij, ki dela tudi med počitnicami. Morda je deželni kongres prišel malo prehitro. Trenutno se še menimo o tem, kakšno naj bo naše konkretno delo. Jeseni bomo začeli s krajevnimi sestanki, do tedaj bomo imeli tudi točnejše načrte. Ena od prvih in gotovo stalnih nalog pa bo šolanje naših članov.

NT: Konkretno . . .

Zalka Kuchling: Npr. retorična šolanja, skrb za lepo slovenščino, obiski pri občinskih sejah, da se

seznamimo s komunalno politiko. Imamo tudi dva zastopnika v predsedstvu KEL. Oni imajo izkušnje, mi jih hočemo dobiti. Najprej se moramo udomačiti v politični igri.

NT: Katere teme pa že zdaj lahko imenujete?

Zalka Kuchling: Najprej seveda dvojezičnost: od tega, da bomo skušali spraviti še več slovenščine pred urade, do reklame za prijave k dvojezičnemu pouku, pa do tega, da bomo predvsem na podeželju opozarjali mlade na pomen dvojezičnosti za poklicno življenje. Potem vprašanja zaščite okolja, predvsem v naših krajih. Saj je ravno v zadnjih tednih bilo precej slučajev, Galicija, Šentjakob, Pliberk . . . Za mladino mora biti ekološko vprašanje posebnega pomena. Gospodarstvo bo važna tema, velikovškemu okraju ja grozi prava gospodarska katastrofa. Tu hočemo voditi tudi neke vrste stalen seznam delodajalcev, ki iščejo delojemalce z znanjem slovenščine. Tudi na področju turizma hočemo kaj storiti: več dvojezičnih perspektov, morda poživitev akcije „kulturni bus“ skupno z društvi.

NT: Mlada KEL je tudi KELI. Kakšen status imate?

Zalka Kuchling: Na deželnem kongresu je Smolle rekel, da je Mlada KEL znotraj KEL samostojna. To bomo jemali zelo dobesedno, gotovo bo KEL z naše strani čula tudi marsikatero kritiko. Mdr. hočemo skrbeti za to, da KEL ne bo prisotna samo nekaj mesecev pred volitvami. Čeprav je iniciativa za ustanovitev Mlade KEL prišla tudi od KEL, bi bila vesela, če se račun ne bo izšel tako, kot so si morda mislili.

NT: Smollejev novi dialog je prava tema za „štrit“.

Z Zalko Kuchling se je pogovarjal Rudi Vouk

Zalka Kuchling: Smo za novi dialog, predvsem pa ga je treba voditi s Slovenci. Hočemo vedeti, kdaj se o čem kako odloča. Majhna narodna skupina, kot smo mi, pa si sploh ne more privoščiti, da bi se zaprla dialogu.

NT: Ne glede na to, kdo ima prav: v prepiru med NSKS in ZSO igra vlogo tudi KEL.

Zalka Kuchling: Prepир med NSKS in ZSO ni naša stvar. Skupno s KEL se zavzemamo za konsekventno samostojno nastopanje koroških Slovencev. Sicer pa hočemo biti odprti za vse mlade.

NT: Kdo je mlad — in ali lahko postanejo člani tudi nemško govoreči Korošci?

Zalka Kuchling: Član lahko postane vsak od 16 do 35, tudi nemško govoreči. Ker pa smo dvojezični in hočemo to tudi ostati, se bojo morali nemško govoreči člani naučiti tudi slovensko. Na vsak način pa bomo skušali zajeti tudi tiste, ki morda niso več tako zavedni Slovenci. Mlada KEL se ne bo omejevala na kakšno centralo v Celovcu, delovali bomo predvsem po posameznih krajih. Tu se da marsikaj storiti.

NT: KEL je povezana v koaliciji z Zelenimi. Tudi Mlada KEL?

Zalka Kuchling: To sodelovanje vsekakor podpiramo. Prekmalu pa je še, da bi lahko rekla, kako se bo Mlada KEL vključila v to sodelo-

vanje. Tudi zato, ker položaj Zelenih na Koroškem ni tako jasen.

NT: Mlada KEL je nova mladinska organizacija. Znano je, da se KDZ le počasi prebuja iz spanja, da ZSM sploh ni več, skratka, da mladinskim organizacijam ne gre preveč dobro. Ali ne obstaja nevarnost, da bi Mlada KEL bila samo neke vrste nadomestek za te organizacije?

Zalka Kuchling: Upam, da ne. KDZ združuje dijaško mladino, Katoliška mladina je versko usmerjena, mi pa smo mladinska organizacija politične stranke in hočemo združevati predvsem tudi mladino na podeželju. To nam je doslej tudi še kar dobro uspelo, saj prihajajo naši člani skoraj iz vseh krajev dvojezičnega ozemlja. Ne vidim torej nasprotja. Seveda pa se bomo pomujali, da storimo nekaj proti nepripravljenosti mladine za udeleževanje.

NT: Kakšno bo sodelovanje Mlade KEL z drugimi mladinskimi organizacijami?

Zalka Kuchling: Jeseni bomo šli na predstavitveni obisk vsem slovenskim mladinskimi organizacijam na Koroškem in k ZSMS v Sloveniji. Včlanili se bomo v Landesjugendring, navezati hočemo tudi stike z mladinskimi organizacijami drugih strank. Preko KDZ pa bi radi sodelovali tudi pri mladinski organizaciji FUENS MENS.

NT: Hvala za pogovor.

Kristijan Hajnžič ujel kapitalno ščuko

Da je Kristijan Hajnžič specialist v ribolovu je dokazal že 1. julija, pri Pogrint-schniku, ko je na mednarodni tekmi ribolova postal v skupini fantov prvi. Na sliki ga vidite s ščuko, težko 9,75 kg, ujeto v Malem jezeru, občina Škocijan.

Ščuka je skoraj večja kot on.

Nov gasilski voz za Medborovnico

Gasilsko društvo v Medborovnici pri Borovljah je v nedeljo, 30. julija, proslavilo dva važna dogodka za svoje uspešno delovanje. To sta bila prevzem in blagoslovitev novega gasilskega voza in pa obnovitev in dozidava gasilskega doma. Tako za nakup voza kakor tudi pri renovaciji gasilskega doma so gasilci ogromno sami prispevali. Med drugim so za voz nabrali nad 350 tisoč šil., za gasilski dom pa so prispevali nad 1,2 milijona šil., oz. nad 3200 delovnih ur. Občina je za nakup vozila prispevala

800.000 šil., dežela pa 750.000, za obnovljen gasilski dom pa je občina kupila avtomatična vrata in plačala asfalt pred vhodom.

Načelnik medborovniških gasilcev Jožef Kauer, dobil je visoko odlikovanje avstrijske gasilske zveze, se je vsem zahvalil za podporo, spregovorila in poudarila pomen gasilcev za dobrobit ljudi pa sta tudi boroveljski župan dr. Krainer in namestnik deželnega glavarja dr. Ambrozy. Ta je med drugim odlikoval tudi številne gasilce iz Medborovnice in okolice.

-wafra-

Okrajni gasilski načelnik Koch odlikuje Jožefa Karnerja. Levo namestnik deželnega glavarja Peter Ambrozy.

ČESTITAMO

Minuli konec tedna sta stopila pred poročni oltar zdravnik **dr. Hanzl Gasser** in njegova izvoljenka **Gusti Kropivnik**. Poroka je bila v velinjski cerkvi, vezal ju je domači župnik dekan Poldej Kassl. Poročno slavje, katero je trajalo do zgodnjih jutranjih ur pa je bilo pri Miklavžu v Bilčovsu. Mlademu paru (na sliki s hčerkico Kristino) želimo za skupno življenjsko pot vse najboljše.

Vladni svetnik **Hanzej Lesjak** iz Žihpolj, uradni direktor v pokoju in bivši carinski nadzorni organ finančne deželne direkcije za Koroško je pred kratkim dokončal na celovski univerzi visokošolski izpit iz slovenščine z dobrim uspehom.

Neža Zollbauer iz Globasnice praznuje te dni 85-letnico svojega bogatega življenja. Na zdrava leta tudi v bodoče.

V Pribli vasi praznuje 80-letnico **Amalija Komar**. Še na mnogo zdravih let.

Pred kratkim je obhajal svojo 70-letnico **August Potočnik** iz Pliberka. Slavljenca iskreno čestitamo in mu želimo vse najboljše, posebno še zdravja.

Cili Dovjak iz Sel praznuje 40-letnico.

Minulo soboto sta si v farni cerkvi v Šmihelu obljubila večno zvestobo **Marta Jop** iz Repelj in **Johannes Riedl** iz Salzburga. Novoporočencema iskreno čestitamo in jima želimo obilo božjega blagoslova in sreče.

V Šentjurju pri Pliberku je te

dni praznovala svoj 80. življenjski jubilej gospa **Marija Müller**. Zvesti bralki Našega tednika k temu jubileju iskreno čestitamo in ji kličemo še na mnoga zdrava leta.

Mag. Franc Rogi iz Potoč pri Šmohoru je te dni praznoval svoj 25. rojstni dan. Iskrene čestitke.

Edit in Hanzej Rosenzopf iz Breške vasi se veselita malega fantka, ki se jima je rodil minulo nedeljo. Srečnima staršema iskreno čestitamo, mlademu **Marjanu** pa želimo vse najboljše za življenje.

Bilčovški občinski odbornik, kmet **Mihi Weber**, pd. Rat iz Želuč, je te dni praznoval 60. življenjski jubilej. Ob priložnosti velikega slavlja so mu med drugim čestitali predstavniki občine in občinski odborniki. Prijubljene mu in vedno mlajšemu Ratu izreka tudi Naš tednik iskrene čestitke in mu kliče še na mnoga leta.

Na Bregeh je godovala **Brežnikova mama Lidija Kumer**. Domačini in znanci ji iskreno čestitajo in želijo predvsem veliko zdravja.

Franc Wiegele 60-letnik

V petek, 28. julija, je vabil okrajni šolski nadzornik in vodja oddelka za manjšinsko šolstvo pri Koroškem deželnem šolskem svetu (OSR) viš. štud. svet. **Franc Wiegele** ves šolski svet na svoj dom na Ziljski Bistrici na pristni „ziljski žegen“. S tem je hotel skupno obhajati svoj 60. rojstni dan (31. 7.). Med vrsto govornikov se je vključil tudi strokovni nadzornik dr. Anton Feinig ter se mu v slovenskem jeziku zahvalil za kolegično sodelovanje na uradu in mu zaželel vse dobro in zdravja za sedmi življenjski križ, ki ga je začel nositi. Naj se z ženo še mnoga leta tako dobro razumeta. Domači mešani zbor „Oisternig“ pa je proslavil svojega priljubljenega domačina tudi z dvema slovenski-

ma pesmima: „Dekle na vrtu zelenem sedi“ ter — ob koncu — s koroško himno „N'mav čriz jizaro . . .“

2. številka krajevnega časopisa „Skupnost-Gemeinschaft“

32 strani zanimivega branja leži na moji pisalni mizi — je to dvojezični krajevni časopis „SKUPNOST-GEMEINSCHAFT“ iz Slovenjega Plajberka.

To je že njegova druga številka. Morda bo kdo dejal „kaj pa je že to 2. številka, saj je to komaj začetek“. A urednikoma lista, Herti Laussegger in Kristijanu Zeichnu ter vsem njunim mladim in starejšim sodelavcem v oporo in podporo si oglejmo celo zadevo malce z druge strani: koliko vasi oz. dolin pa že ima svoj časopis, list, ki je v celoti zrasedel na domačem zelniku, če to povem malo bolj krepko? Koliko jih je? Mislim, da jih kar lahko na prste ene roke seštejemo.

In ta list zalivajo vsi, da brsti in cveti in je njihov oz. „naš in časopis nas vseh“, kakor sta zapisala urednika v uvodni misli.

Da list podrobneje predstavim; po začetni uvodni misli iz uredništva se vije pot skozi ljudsko izročilo (Čarovnica baba, Gorni mož na Žingarci, Turki in Podnu) od petruca do Havzarja, to pot pa spremljajo številne pesmice in spisi, nadalje večjezične informacije za goste o Slovenjem Plajberku. Dosti trdih orehov je za bistré glave in tudi za smeh je poskrbljeno. Kogar pa bo trebuh le preveč bolet in ga bo ščipalo in pikalo, ta naj zaupa domačim receptom in zeliščem; gotovo mu bo odleglo. Preden urednika vsem zaželita prijetne počitnice, sta predstavila že domača hišna imena oz. njihov izvor.

Časopis „Skupnost-Gemeinschaft“ ne izhaja redno in tudi določene cene nima. Je pa močna vez ljudi pod Vrtačo — in to je tudi njegova naloga. Pa še predlog: če že krajevna in ledinska imena, potem naj bi bila dvojezična v vseh informacijskih prispevkih za goste — ne samo v slovenščini, ampak tudi v nemščini, angleščini.

Odličen koncert Vaščanov pri Košarju

Podhumška dekleta

Duhoviti Vaščani so si tudi tokrat izmislili za svoj koncert „Podoknic“, ki je bil minulo soboto pri Košarju na Gori, nekaj posebnega. Z izbranimi starimi pesmimi, ki govorijo o starem običaju vasovanja fantov in z humorističnim napovedovanjem pesmi so Vaščani tudi pri tem svojem koncertu navdušili nad 300 ljudi, ki so prišli na Košarjevo dvorišče. Posrečen ambient je svoje prispeval k pristnemu domačem vzdušju pod idilično cerkvijo sv. Lucije na Gori. Prislonsjena lojtra k oknu Košarjeve hiše pa je govorila zase.

Pesmi Vaščanov pa je zborovodja prof. Jožko Kovačič izbral vsebinsko tako, da opisujejo vasovanje le iz fantovskega vidika. Primerno in potrebno vsebinsko protitež pa so tem pesmim dala Podhumška dekleta, ki so dejala, da se že zavedajo, da si Vaščani želijo tiste čase nazaj, ko je imel besedo le fant. Ti časi pa so že zdavnaj mimo — danes se dekleta poživljajo na fante, ki še tako mislijo, tako Podhumška dekleta. K temu pa je prof. Kovačič dal ne preveč vznemirjeno kratek, a jedrnat komentar: „Tako dolgo da samo pojejo...“

Vsekakor pa je bilo zanimivo, da je Vaščanom tudi tokrat uspe-

lo privabiti vrsto imenitnih poslušalcev, med domačini ravnatelj Slovenke gimnazije dr. Reginalda Vospornika, predsednika Zveze slovenskih zadrug Mihija Antoniča, domačega župana Hanzija Ogrisa, podžupana Franca Gasserja in vrsto občinskih odbornikov. Seveda pa so prišli tudi gostje iz sosednjih krajev in pa celo iz Leningrada. Za vsak primer, če bi se morda kdo ponesrečil pri plezanju po lojtri, pa sta bila navzoča tudi dva domača zdravnika — dr. Mihi Weber in kirurg dr. Roman Schellander.

Prišli pa so seveda tudi domači mizarji v upanju, da bodo morda že kar po koncertu dobili naročila za izdelovanje lojtr. In menda so imeli uspeh.

Vaščani pa niso poskrbeli le za izvrsten glasbeni užitek, ampak tudi za veselo družabnost — igral je tudi ansambel Harmonija — ob jedi in pijači po koncertu. Ob tej priložnosti je marsikdo izrazil željo, da bi Vaščani posneli svoje Podoknice na kaseto, da ljudem ne bi bilo več treba poslušati vedno eno in isto kaseto Vaščanov. Lepo bi bilo, če bi se to uresničilo.

Heidi Stingler

Predsednik planinske zadruge Franc Fera in predsednik kluba prijateljev lova — mestni svetnik Fric Kumer s spominsko ploščo umrlega Jožefa Ferra, ki je daroval lepo vsoto za planinsko kočo na Veškem stanu.

Veselo razpoloženje na Veškem stanu

Pravi praznik cele Podjune je postalo vsakoletno, že tradicionalno Anino žegnanje na Veškem stanu na Peci. Saj je večina cerkvic in kapelic po naših gorah posvečenih sveti Ani. Tako tudi na Veškem stanu, kjer pa se je sv. Ani — zavetnici planincev pridružil še sv. Hubert, zavetnik lovcev — vseh vrst! Ker pa so letošnje žegnanje na Veškem stanu predstavili za en teden — nedeljo poprej je bilo žegnanje pri Sedmerih kočah — pa se je še mnogo več ljubiteljev gora udeležilo tega priljubljenega romanja na Peco. Videli smo znanca z Obirkega, iz Sel in z Djekš.

Sveto mašo, ki nujno spada k žegnanju, sta darovala šmihelski dekan Kristo Srienc in vogrški župnik Vinko Zaletel. To sv. mašo, katero je priredil klub prijateljev lova, so lepo oblikovali MoPZ „Kralj Matjaž“ iz Libuč in lovski rogisti iz Pliberka in Železne Kaple. V pridigi so gospod dekan poudarili važnost delovanja lovcev, ki naj bi v prvi vrsti gojili divjad. Po maši pa je bila blagoslovitev spominske plošče pred kratkim umrlega Jožefa Ferra, ki je daroval lepo vsoto za novo planinsko kočo.

Sonce je že kar močno sijalo, zato si je po maši vsakdo privoščil hladno pivo, ali limonado, zraven pa še „stis-

nil“ kako klobaso. Nekateri pa so rajši segli po krapih, pecivu in kavici. Poskrbljeno je bilo za vsak okus. Saj to je že tradicija na Veškem stanu. Tradicija pa je tudi, da se na Veškem stanu veliko poje. Letos pa so prvo vijolino (ne igrali) ampak peli „Matjaževci“, ki izjemoma niso prišli v uniformah, zato pa marsikateri v zeleni lovski suknji, saj je tudi med „Matjaževci“ mnogo lovcev. Za veselo planinsko razpoloženje pa sta poskrbela Štefan Petjak in Franc Hafner, ko sta s svojimi instrumenti igrala poskočne viže.

Pa tudi mnogo uglednih mož je prišlo na Veški stan. Med veliko množico prijateljev planin smo videli dipl. trg. Janka Uranka, predsednika kluba prijateljev lova — mest. svet. Frica Kumra, globaškega podžupana Janeza Hudla, mest. svet. Jožka Partla, ekonom. svet. Ignaca Domeja, in mnogo občinskih odbornikov pliberške in globaške občine. Krasno vreme pa je prispevalo svoje, da so planinski obiskovalci v prijetni družabnosti še dolgo skupaj posedeli, tako da je bil predsednik planinske zadruge občinski odbornik Franc Fera z lepo udeležbo in krasnim vremenom nadvse zadovoljen.

Prijetno se je zabaval predsednik kluba prijateljev lova Fric Kumer v krogu svojih lovskih prijateljev

Otroci v počitnicah kot „študentje“ in „mladi umetniki“

Štiriindvajset otrok iz naših treh dolin se je udeležilo tritedenskega jezikovnega tečaja oz. slovenskih jezikovnih počitnic v osnovni šoli na Grmu v Novem mestu, katere je letos prvič organizirala Krščanska kulturna zveza. Je to za začetek kar lepa udeležba, pa tudi uspehi tečaja in navdušenje otrok potrjujejo, da je bila ta zamisel pravilna. Da bi se prepričali o uspehih tečaja, so naše „študente“ obiskali predsednik KKZ dr. Janko Zerzer, urednik „Nedelje“ Hanzi Tomažič in zastopnik „Našega tednika“ Jože Perč.

Koroški otroci na slovenskih počitnicah v Novem mestu

Otroci so razdeljeni po znanju in starosti v tri skupine, katere vodijo učiteljice Danica Rangus, Silva Rapoc in Sonja Simčič. Od KKZ pa spremlja tečaj kot koordinator Franci Tomažič, ki nam je uvodoma predstavil celoten potek jezikovnih počitnic. Tako imajo naši otroci vsak dan 2 do 3 ure pouka, popoldne pa so pri družinah ali pa imajo skupen izlet. Ob sobotah in nedeljah so prosti. Predviden je še izlet v Kostanjevico, Pleterje, Kraške jame, Šmarješke toplice, Žužemberk in Trebnje ter ogled Kapitlja in Etnografskega muzeja.

Učiteljice pa so nam razložile tehnični potek jezikovnega tečaja. Veliko se pogovarjajo, sklanjajo, iščejo samostalnice in tvorijo kratke stavke. Največ truda pa učiteljice vlagajo v to, da sistemsko zakonitosti jezika spravijo v primerno obliko, da je za otroke zanimiva, da ob igri in razvedrilu ter v

sproščenem načinu spoznavajo zakonitosti jezika. Pri nareku tekmujejo vsak zase. Ko je vedno manj napak in ko vidjo svoj uspeh, pa dobijo voljo do učenja. Seveda pa otroci tudi veliko pojejo. S profesorico glasbene šole se učijo slovenske koroške ljudske pesmi. Ena skupina nam je ravno takrat zapela pesmico Lenčke Kupperjeve „Enkrat je bil en majhen škrat“.

„Največji problem pa je — domotožje“, je nam zaupala ena od učiteljic. „Takrat pa imamo kake igrice ali pa si malo zapojemo.“ je še dodala. „Strašno radi pa otroci pripovedujejo, kako je pri vas in kako je pri nas, kakšne učiteljice imajo, kako jih cukajo za lasje — za „te sladke“, kako se učiteljice mažejo (lišpajo), kako je tukaj pri družinah, kako dobro jedo itd.“ — je vedela povedati druga učiteljica. Pri praktičnem pouku, ki je nato sledil, pa so se

obiskovalci lahko sami prepričali o vidnem uspehu jezikovnega tečaja. In ko je dr. Janko Zerzer vprašal eno deklico, ali bi se ne bilo bolje v počitnicah kopati, kot pa tri tedne biti v Novem mestu v šoli, pa so skoraj vsi hkrati zaklicali — ne.

Za zaključek smo obiskali družino Mrzlikar, kjer je „doma“ Sabina Lach iz Grbalje vasi. Gospod Mrzlikar je zdravnik, njegova žena pa učiteljica na zdravniški fakulteti. Imajo pet otrok, kar je za mestna razmerja neobičajno. Sabino so zelo prijazno sprejeli in skrbijo zanj, kot za svojo. Ona pa se samo boji, da ne bo postala „pretolsta“! Kakor je povedala gostoljubna gospa Mrzlikar, so vsi radi doma in jim dodaten gost ne predstavlja nobene ovire, nobene posebne obremenitve. Tudi za njihove otroke je to nekaj novega, da imajo prijateljico iz Koroške. Za

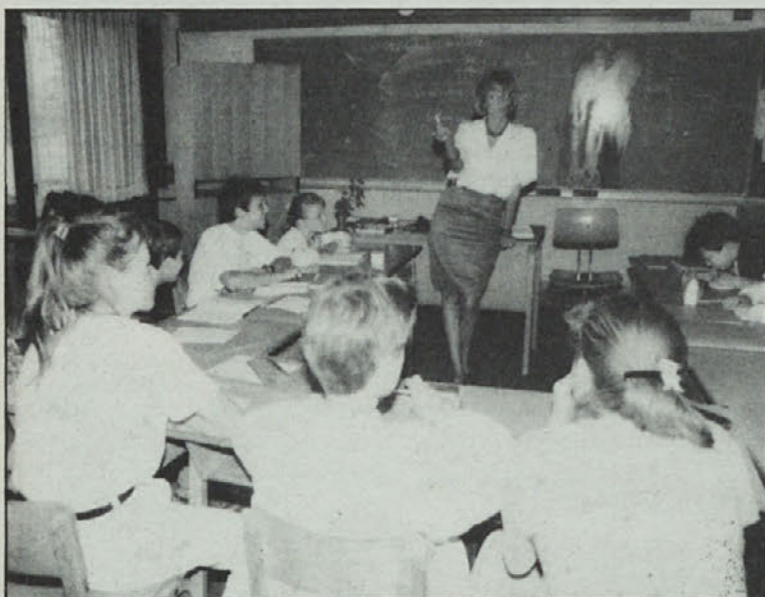

Na Rebrci so se otroci šest dni sprostili ob ustvarjanju, plesu, igri in pesmi.

en teden pa še gredo skupaj na morje.

Videli smo, da se imajo otroci lepo, se pridno učijo in so lepo sprejeti pri družinah. Poleg pridobljenega znanja slovenščine pa so se spletile prijateljske vezi, ki bodo še dolgo povezovale koroške otroke z novomeškimi družinami.

Jože Perč

Pri nareku je vsakdo tekmoval zase

Predsednik KKZ dr. Janko Zerzer v pogovoru z eno izmed udeleženk

pisni na raznih platnih in letakih. Imena včasih mrtvih umetniških sporočil so zaživela v medčloveških odnosih med umetniki in otroci na Rebrci.

Namen tega tedna je doživljanje skupnosti in srečanje z umetniki. Otroci se v tem tednu spoznavajo in vsak pokaže tudi svoje ustvarjalne zmožnosti. Na Rebrco prihajajo leto za letom otroci obeh narodnih skupnosti. Cilj, gojiti sožitje obeh narodov na Koroškem, je za prireditelja tega tedna jasen. Poldej Zunder je prepričan, da je pot, ki jo ponuja Mladinski center na Rebrci pot, ki vodi do sproščenosti v kateri otroci drug drugega spoznavajo v plesu, pesmi, igri in umetniškem ustvarjanju.

O zelo lepi atmosferi skupnosti na Rebrci spregovori Poldej Zunder, spregovori pa tudi o izčrpanosti sodelavcev ob koncu tega tedna. Milica Janežič in Anica Fugger sta skrbeli tudi za dobro počutje

mladih v treh stalnicah vsakega dneva: zajtrk, kosilo in večerja. Andreja Lepuschitz, Sonja Sturm, Olga Kušej in Wolfgang Fera so otroke ves teden spremljali, jim pomagali in jim bili vsak čas za najrazličnejše želje na razpolago.

Na Rebrci so uporabili tudi stari skedenj za ustvarjanje. Ples je bil tudi izrazno sredstvo in del umetniškega ustvarjanja na Rebrci. V šest skupin so bili otroci porazdeljeni. Vsak otrok je spoznal vsako teh šestih skupin. Mladi umetniki so na Rebrci spoznali mnogo novih obrazov sovrstnikov, spoznali pa so tudi, da je Koroška različna, tudi po narečjih, spoznali pa so tudi, da so s svojimi sodeželani, ki govorijo drug jezik prehodili šest dni svoje življenjske poti. Ta teden pa je bil tudi teden, ki je uvedel v umetnost medčloveških odnosov.

Vincenc Gotthardt

Teden mladih umetnikov na Rebrci

Nad 70 otrok je tudi letos dobesečno zasedlo kometo na Rebrci. Župnik Poldej Zunder je moral še tik pred pričetkom tedna umetnikov poskrbeti za dodatnih deset postelj in to, čeprav je bila meja za najvišjo starost znižana na 12 let. Naval na ta teden, kjer se otroci sprostijo in spoznavajo ob pesmi, plesu in umetniškem ustvarjanju je tudi letos dokazal, kako dobra je bila zamisel pred leti, ko sta se Krščanska kulturna zveza in Mladinski center na Rebrci odločila ponuditi otrokom ta način sprostivne. Samo odločitev za takšen teden moramo danes gledati kot umetnino, ki ima nešteto vsebin in izpovedi.

Tudi stene, ki jih mladi umetniki poslikajo vsako leto skupaj

z umetnikom Valentinom Omanom so postale letos premajhne. Umetniška izpoved na sten je našla nadaljevanje v kometi na levi in desni strani vhoda v dvorano. Tako v kometi ni bilo slišati le pesmi in besed otrok v obeh deželnih jezikih ampak je z vhodnih sten spregovorilo tudi likovno sporočilo mladih umetnikov.

Spomini teh mladih umetnikov na imena velikih in priznanih umetnikov bodo v poznejšem življenju gotovo lepi in dragoceni. Ob umetninah tudi drugih umetnikov se bodo spomnili tega ali onega stavka, izrečenega od tega ali onega umetnika na Rebrci, in v umetnini bodo videli več kot le barve in okvir. Videli bodo predvsem tudi izpoved, spomnili pa se bodo umetnikov, ki so z njimi nekdaj delali na Rebrci. Valentin Oman, Barbara Möseneder, Tanja Zgonc, Saša Kump, Ilse Møller, Hermi Paulič in Janez Bitenc, to so imena, ki so otrokom v dnevih od 24. do 29. julija, postala mnogo več kot pod-

Ples kot izrazno sredstvo

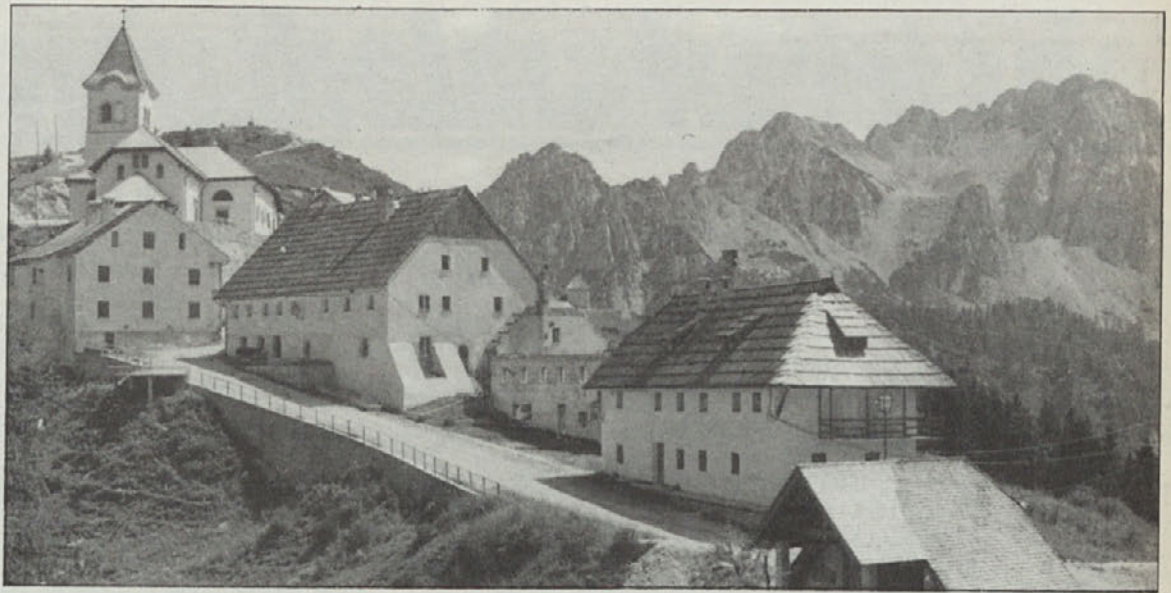
Tudi pesem je bila na sporedu

1790 metrov nadmorske višine. To je tista višina, ki združuje v eni sami točki tri kultur, narodnosti in jezikov. Višarje so postale znamenje na današnji tromeji med Italijo, Avstrijo in Jugoslavijo, ki tako priča o večstoletni zgodovini ljudstva, ki je tu živelo in živi. To pričevanje se je začelo leta 1360, ko je pastir iz Žabnic našel kip Marije z Detetom. O najdbi tega kipa priča danes mogočna cerkev na Višarjah, ki je postala Marijina božja pot. Romarji in turisti se znajdejo pred mogočno cerkvijo, hišami, gostilnami in tudi že počasi razpadajočimi kapelicami sredi sveže narave, ki ji je zaradi nedostopnosti z avtomobili še dano, da je obdržala nekdanjo podobo. Le peš je možno priti na Višarje ali pa v gondoli pred več meseci obnovljene žičnice.

Na Višarjah so se že od nekdaj zbirali Slovenci. Tega nihče ne more zatajiti. V cerkvi sami pričajo o tem tudi zahvalne plošče na levi strani oltarja. 13 plošč je napisanih v slovenskem jeziku, pet v nemškem in ena v Nizozemskem. Veliki ljubitelj Višarij, župnik Vinko Žakelj je označil Višarje kot „slovensko okno v svet“. To slovensko okno v svet Vinko Žakelj ovekoveča tudi na fotografskih posnetkih, ki jih v tem gorskem zatišju išče in najdeva že skoraj 25 let. Višarsko ozračje bo možno uživati od nedelje, 20. avgusta 1989, tudi v galeriji v Domu v Tinjah. Tam bo Vinko Žakelj namreč predstavil Višarske motive in spomine.

Tako kot je postal simbol za Višarje Vinko Žakelj, tako tudi Salvatorja Venossija ne moremo odmisli kot simbol tega kraja. Neshčeto let je že mežnar v tem svetišču, kjer ima vsak jezik enakovredno mesto. V pogovoru za Naš tednik je dejal, da prihaja na Višarje zelo malo Korošcev. Nikakor pa se ne strinja s predlogom, da bi bilo treba delati za Višarje reklamo. „Za svetišče se ne dela reklame!“

Oskrbnik Višarij je slovenski frančiškan pater Filip Rupnik, ki to delo opravlja že dve leti. Med mašo menja od enega jezika na drugega in tako daje občutek

Na razkrižju treh kultur so naši predniki zgradili mogočno svetišče v gorskem masivu.

VIŠARJE

kraj srečanja na
razpotju treh kultur

domačnosti v cerkvi vsem, ki so navzoči. Tu v tem svetišču ni slišati tarnanja zaradi materine besede sosedu. Naj je omenjeno še to, da je v italijanski reviji INTINERARI objavljen tudi v slovenskem jeziku pogovor s patrom Filipom Rupnikom.

V središču vseslovenske pozor-

nosti bodo Višarje tudi v nedeljo, 6. avgusta 1989, ko se bodo v višini 1790 metrov srečali slovenski izseljenci iz vsega sveta. Ob 13. uri bo maša, ki jo bo daroval koprski škof Metod Pirih. Ko bo ta nedelja minila, bodo Višarje ponovno za zgodovinski dogodek bogatejše, romarjem pa se bodo

besede, izrečene v tej naravni lepoti, vračale v posebnih trenutkih. Na Višarjah dobivajo besede, izrečene v kakršnemkoli jeziku, svetovno razsežnost. Višarje so model pravega sožitja med ljudmi različnih narodnosti. Treba se ga je samo poslušati.

Vincenc Gotthardt

Kozaki iz Volge gostujejo v Šentjakobu v Rožu

Do izraza je prišla globoka vernost in življenjska radost. To ni bil samo koncert, to je bila molitev. — Le dva naslova zapisana v časopisih kot odmev na koncert Kozakov iz Volge, ki bodo 18. avgusta, ob 20. uri, nastopili tudi v farni cerkvi v Šentjakobu v Rožu. Koncert prireja Katoliška prosveta v Šentjakobu v Rožu. Jasno je, da bodo vsi tisti, ki bodo ta koncert obiskali, navdušeni. Manj jasno je, če bodo prireditelji mogli nagovoriti zadosti ljudi za ta gotovo enkratni koncert na Koroškem.

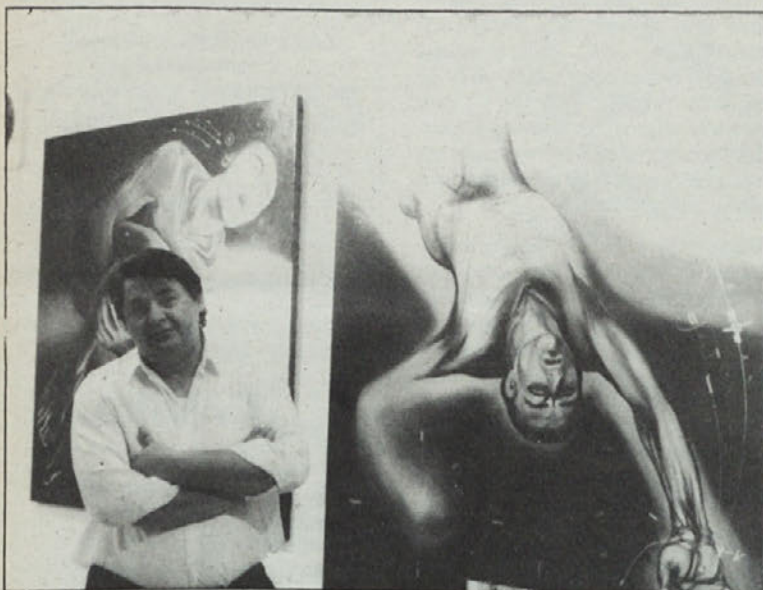
Vstopnice so na voljo tudi v predprodaji v naslednjih župniščih: Šentjakob v Rožu, Hodiše in Šentlenart pri sedmih studencih. Tudi Mohorjeva knjigarna v Celovcu ima za ta enkratni vrhunski koncert na razpolago vstopnice. Vstopnina za odrasle znaša šil. 120,—, za šolarje, študente in vajence pa šil. 60,—. Katoliška prosveta v Šentjakobu v Rožu se veseli Vašega obiska.

Poletna razstava v Rožeku

Galerija Rožek je s poletno razstavo pripravila spet lepo presenečenje. Giselbert Hoke, Caroline, Ernst Gradischnig, Lilo Schrammel, Hans Staudacher in Karl Vouk so dali svoja dela na razpolago. Hoke razstavlja pokrajinske slike iz Toskane in grafike; značilni so močni kontrasti v barvah, barve so težke. Carolinine slike v akrilnih barvah so polne mitoloških bitij. Gradischnig razstavlja akvarele in pokrajinske slike, Schrammel, ki je imela pred kratkim v Rožeku samostojno razstavo, pa keramike. Vouk uporablja rahle barve, prevladuje rumena, čuti se kitajski vpliv. Staudacher pa je vnesel na dve sliki na platno — na prvi videz sta skorajda kaotični — z napisom ROŽEK slovenski poudarek, za koroškega rojaka z nemško materinščino vsekakor nekaj programatičnega.

Razstavo so odprli v soboto, 29. julija; takrat je imel tudi Hoke svoj jour fixe. Razstava je odprta do 27. avgusta, od torka do nedelje od 16. do 20. ure.

Božinovi monumentalni trpini

Do prihodnjega torka, 9. avgusta, je v prostorih galerije poklicne zveze koroških likovnih umetnikov na celovški FeldkirchnerstraÙe odprta razstava Kuzmana Božina. Božin tokrat razstavlja nova dela, ki jih je najbolje opisati z „monumentalni trpini“.

Umetnik je že v svojih dosedanjih delih, najsi so to bile velikoformatna ali maloformatna in grafike, upodabljal ÷loveško telo — po navadi, a ne vselej, v nekem trpečem, razbolelem in zverženem stanju. Vselej pa je presenečala Božinova krepka barvna komponenta.

Tokratna razstava pa pomeni določen prelom: Božin se je poslovil od pisanosti, v sedaj razstavljenih slikah se je omejil na sivino, bledino. Osrednja tematika pa je slejkoprej ÷lovek-trpeči ÷lovek, ki kakor da beži, a to docela neuspešno, pred vse in vse večjo in rastočo poplavo impulzov informacijske družbe. Te impulze je Božin zasnoval kakor barvno intenzivne komarje, ki kot da se pojavljajo iz neke ÷rnine, morda iz vseмирja, obkrožajo trpečo kreaturo. Božinove slike na tej razstavi so vse velikoformatne, to so njegovi monumentalni trpini.

-wafra-

Vižarje vabijo na Sveto mesto

Katoliško prosvetno društvo Žvabek vabi 13. avgusta 1989 na srečanje vižarjev na Sveto mesto pri Žvabeku. Srečanja vižarjev so bila povsod po Koroškem že zelo uspešna in so privabila izredno veliko publike, seveda pa je prišlo tudi vedno veliko vižarjev iz vseh krajih dvojezičnega ozemlja. Zato KPD „Drava“ še posebno vabi vižarje, da se spet enkrat po stari navadi predstavijo in s tem pomagajo obdržati lep slovenski običaj in navado.

Zbornik kot posprava v spravi in izziv v dobrem

„Ni namen, da bi kogar koli potiskali v mračno senco, ni namen, da bi kogarkoli poviševali. Edini namen, naš pošteni namen je, da končno pomagamo odpreti resnici vrata na stežaj. Mi Slovenci, tudi mi Korošci, bomo morali končno odkrito govoriti o razvoju po letu 1945. Vsi bomo morali požreti to ali ono grenko resnico. Prepričan sem, da nam bo potem vsem skupaj laže. Tak poskus posprave v spravi je tudi ta zbornik, ki naj bo tudi izziv; izziv v dobrem.“

Jože Wakounig, urednik zbornika
Zvest domu, narodu in Bogu

200 strani obsega zbornik Zvest domu, narodu in Bogu, v katerem je možno brati mnogo zanimivega in si osveščati ali spoznavati zgodovino časa v katerem je živel dr. Tischler. Slika na naslovni strani: Valentin Čertov

AVTORJI IN SODELAVCI:

Wilhelm Bostjancic — Štefan Domej — Bogo Grafenauer — Matevž Grilc — Leopold Guggenberger — Tomaž Holmar — Valentin Inzko — Lovro Kaselj — Vladimir Klemenčič — Alois Mock — Erik Prunč — Franc Rehsmann — Karel Samonig — Slovenske šolske sestre — Karel Smolle — Mirko Srienec — Tone Sušnik — Maks Šah — Janko Tolmajer — Janko Urank — Theodor Veiter — Reginald Vospernik — Franz Vranitzky — Jože Wakounig — Filip Warasch — Pavle Zablantnik — Janko Zerzer — Franci Zwitter.

NAROČILNICA

Naročam —izv.
zbornika ZVEST DOMU, NARODU IN BOGU.

Ime: _____

Naslov: _____

Podpis: _____

Naročilnico pošljite na NARODNI SVET KOROŠKIH SLOVENCEV,
Viktringer Ring 26, 9020 Celovec
ali naročite po telefonu 04 63 / 51 25 28

T
A
T
E
D
E
N
V
R
A
D
I
U

PETEK, 4. avgusta
Teden mladih umetnikov na Rebrci.

SOBOTA, 5. avgusta
Duhovni nagovor (dekan P. Kassl)
Voščila (D. Urschitz)

NEDELJA, 6. avgusta
Porabski Slovenci

PONED., 7. avgusta
Ob začetku nogometnega prvenstva — sezona 89/90

TOREK, 8. avgusta
Halo prijatelji! Partnerski magazin.

SREDA, 9. avgusta
Glasbena sredo: Gost v studiu: Franci Kropivnik iz Sel.

ČET., 10. avgusta
Rož — Podjuna — Zilja.

Slovenski radijski spored, nedelja, 6. 8., od 18.10—18.55
Porabski Slovenci

Demokratska zveza južnih Slovanov v Budimpešti združuje na Madžarskem živeče Slovence, Srbe in Hrvate. — Porabske Slovence, ki živijo v sedmih manjših vaseh, ter Monostru in Budimpešti, v Demokratični zvezi zastopa Irena Paulič, referentka za slovenska vprašanja. — Ob priliki prvega uradnega obiska porabskih Slovencev na Koroškem, in sicer na povabilo Slovenske prosvetne zveze, je Irena Paulič spregovorila o trenutnem položaju slovenske narodne skupnosti na Madžarskem, ki je v primerjavi s Slovenci na Koroškem in v Italiji, številčno dosti manjša.

NA TELEVIZIJI

Dober dan, Koroška!
(6. avgusta 1989, FS 2, 12.25)

Kaj so pripravili sodelavci in sodelavke slovenskega televizijskega sporeda tokrat?

Skavti. Taborjenje v Vogrčah

Slovenske počitnice v Novem mestu

Schubertova maša v Šentprimozu

Kosci v Selah na Kotu

Katarina Rainer obhajala 100-letnico

LOČE

FOLKLORNI VEČER

Čas: ponedeljek, 7. 8., ob 20.30
Kraj: gostilna Wrolich v Ločah
Prireditelj: SPD „Jepa-Baško jezero“ iz Loč

ROŽEK

GALERIJA ROŽEK

„Poletna razstava“
Razstava je odprta od torika do nedelje, od 16. do 20. ure.
Razstavljajo: Hoke, Gradischnig, Vouk, Caroline, Staudacher in Schrammel
Dela bodo na ogled do 27. 8. 1989

ŽVABEK

SREČANJE VIŽARJEV

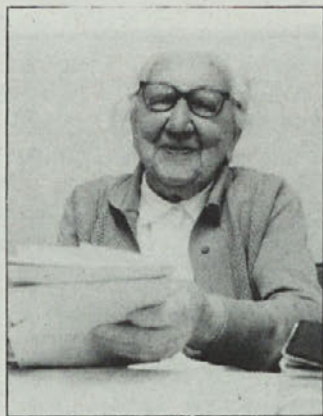
Čas: nedelja, 13. 8., ob 14.30
Kraj: Sveto mesto
Prireditelj: KPD „Drava“ v Žvabeku (Prireditve bo ob vsakem vremenu)

RINKOLE

Vaška skupnost v Rinkolah vabi na RINKOLSKO ŽEGNANJE ki bo v nedeljo, 6. avgusta 1989
Spored: ob 10. uri pranganje, nato žegnanje pod lipo. Za jed in pijačo bo poskrbljeno. Prisrčno vabljeni!

Ob 100-letnici
Katarine Rainer

V tokratni slovenski televizijski oddaji bo spregovorila Katarina Rainer iz Loge vasi, ki je pred nekaj tedni obhajala svojo 100-letnico. Nekaj njenih spominov smo zabeležili tudi v NT, številka 19, 12. maja 1989.

PISMA BRALCEV

Naš tednik za
New York Times ali
pa vsaj za Standard

Na prošnjo kolega Vincenca, naj bi po njegovem razmišljanju o slovenski televiziji tudi Našemu tedniku „kdo povedal, kar mu gre“, povzemam njegove formulacije iz zadnjega Tednika našim ljubim kolegom v premislek.

„In če že imamo Naš tednik, pa čeprav le nekaj strani tedensko, potem je nujno potrebno, da je boljši od vseh drugih časopisov. Naš tednik bi moral biti takšen, da bi se lahko vključil v orkester vseh drugih natisanih sporočil, in moral bi biti tako dober, da bi se vsi ugledni svetovni časniki topli tudi za nekaj vrstic iz slovenskega časopisa s Viktringer Ringa.“

Naš tednik ima med bralci veliko takih, ki si od urednikov pričakujejo nadpovprečno veliko. Želijo si takega branja, ki bi bilo tako dobro, da bi ga prevzemal New York Times ali vsaj Standard. Za ostale slovenske časnikarje na Koroškem pa bi moralo biti merilo, po katerem bi se delalo novinarske prispevke.“

Zadosti šale. Dragi Vincenc, samo vračam Ti Tvoje misli. Vsi imamo svoje izkušnje, vendar vi štirideset let, mi pa štiri mesece. Ni dvoma, da smo v teh dobili dosti sivih las, ker spoznavamo, da v dvajsetih minutah sporeda ni mogoče zadovoljiti vseh pričakovanih gledalcev, kar ne uspe velikim televizijskim hišam niti s celodnevnikom. Da imamo svoje vizije in da se zanje trudimo po vseh močeh, da že mesece nimamo več mirne ure, je jasno in v našem poklicu normalno. In da slovenski televizijski spored ne bo povsem „zabredel v sivino in bledost“, Te prisrčno vabimo k sodelovanju. Tako kot vse druge voljne in sposobne rojake, saj oddaje nastajajo v naši skupini, mali življenjski sredini.

Mirko Bogataj,
vodja slovenskega sporeda

... SLOVENSKI RADIO — TV — TELEKS ...

Razsejanost po krajih: Slovenci raztreseni po svetu, tako tolmači slovenski pravopis pojem diaspora. O Slovencih, ki so šli v svet in so obdržali svo-

znano o življenju Slovencev v diaspori, prav zaradi tega je bil intervju Mirka Bogataja z argentinskim Slovincem Rotom zelo informativen in zanimiv.

poznajo naše življenje, kot verjetno večina nas diasporo. Drugič pa so izhodišča povsem različna. Prav zaradi tega je bil ta intervju posebno zani-

Diaspora — Slovenci raztreseni po svetu in primerjava z nami

jo narodno identiteto, je v nedeljski oddaji poročal predsednik Katoliške akcije v Argentini prof. Andrej Rot. Odkrito rečeno je pri nas na Koroškem splošno le malo

Primerjava med življenjem pri nas na Koroškem in v diaspori pa ni mogla uspeti, ker so razlike le večje, kakor bi sicer pričakovali. Prvič tudi Slovenci v svetu prav tako malo

miv, ker je nam predstavil del diaspore, del življenja Slovencev po svetu, kjer se jim godi iz narodnostnega vidika gotovo precej slabše, kot nam.

Si.-Ku.

OGLASI

62-letni / 170 cm veliki razvezani moški z večjim stanovanjem v Ljubljani želi spoznati Korošico brez potomstva za življenje v dvoje, fotografija zaželena. Interesentke se naj javijo na upravi Našega tednika pod šifro „poletje“.

Pekarna PICEJ v Šentprimozu
išče vajenca
Podrobnejše informacije po tel. (0 42 39) 28 89

PRODAM
dvonadstropno hišo
v centru Kopra, primerno za obrtno dejavnost.

Pisne ponudbe:

D. Ferligoj
Tumova 2
YU-6600 KOPER
Tel. (006) 22 / 347

Zveza koroških partizanov
v Celovcu vabi
na osemdnevno potovanje na
Makarsko riviero v Dalmaciji

od nedelje 10.,
do nedelje 17. septembra 1989
Cena celega potovanja je v dvoposteljni sobah šil. 3100,—; za enoposteljno sobo je treba doplačati šil. 60,— dnevno.
Podrobnejše informacije dobite po telefonu dopoldne na celovško štev. (0463) 51 37 52, popoldne 21 07 04 ali pri Milki Kokot 51 43 00 / 40.

CARTRANS
turistična agencija
v Celovcu
vabi na

ROMANJE v LURD

Termin: od 8. do 10. oktobra in
od 10. do 12. oktobra 1989

Pavšalna cena: šil. 3950,—; doplačilo za enoposteljno sobo 420,—, letališko takso plača vsak potnik sam na letališču.

Podrobnejše informacije dobite pri agenciji CARTRANS, tel.: (0463) 51 26 80-34 (Bernard Wakounig). Prijave sprejemajo tudi župnišča.

**URAD ZA ZAPOSLOVANJE
V VELIKOVCU,
tel. 0 42 32 / 214 3 089**

SKLADIŠČNIK, podkovan v vodenju skladišča, usposobljen za nakup in prodajo gradbenega materiala, z izkušnjami z voznim parkom, z vsemi voznikiškimi kategorijami in z znanjem slovenščine, išče primerno delovno mesto na južnem Koroškem.

SELE-BOROVNICA

POLETNA VESELICA
Čas: v soboto, 5. avgusta, ob 20.30
Kraj: pri Trklu (Sele-Borovnica)
Igra: Original Nockalm Quintet
Prireditelj: Alpski klub „Obir“ na Obirskem

TINJE

VEČER SLOVENSKE LJUDSKE PESMI
Čas: petek, 4. 8., ob 20. uri
Kraj: Dom katoliške prosvete v Tinjah
Nastopa: družina Lipusch, Strpna vas

OBIRSKO

VSAKOLETNI POHOD NA OBIR
Čas: v nedeljo, 6. 8. 1989, zbirališče — vrh Obirja, ob 11. uri piknik pri MAROFU
Prireditelj: SPD „Valentin Polanšek“ na Obirskem

SODALITAS

od srede, 16. avgusta, od 18. ure do sobote, 19. avgusta, do 13. ure
Duhovne vaje za duhovnike: DA BOGU, DA ČLOVEKU, nem.
Voditelj: škof Jakob Mayr, Salzburg

v sredo, 23. avgusta, ob 20. uri
Koncert: SONATINA ALOJZA SREBOTNJAKA
Nastopata: Michael Grube, violinist, Erican Saydam, pianist

GALERIJA TINJE:
RAZSTAVA DEL ISKE RANE (slike)
Razstava traja do 5. septembra 1989

v nedeljo, 20. avgusta, ob 20. uri
ODPRTJE RAZSTAVE FOTOGRAFIJ „VIŠARSKI MOTIVI“ VINKA ŽAKLJA

od petka, 25. avgusta, do petka, 1. septembra 1989
IZOBRAŽEVALNO POTOVANJE V RUSIJO
Cena: šil. 13.700,—
Spremljevalec skupine: Jože Kopeinig
Vodnik: Božo Štajer
Prijave na: Katoliški dom prosvete, 9121 Tinje 119, tel.: 04239/2642

ŽITARAR VAS

Slavnostna prireditve ob 10-letnici folklorne skupine SPD „Trta“
Čas: 6. 8. 1989, ob 20. uri
Kraj: Ljudska šola Žitarar vas
Prireditelj: SPD „Trta“ v Žitari vasi

ROŽEK

KOROŠKI VEČER
Čas: nedelja, 13. 8., ob 20. uri
Kraj: na MUTI (gostilna Woschitz)
Nastopajo: Mlajša tamburaška skupina iz Loč, Folklorna skupina iz Železne Kaple, Vokalni ansambel Šentprimož, Podhumški kvartet
Prireditelj: KD „Peter Markovič“ v Rožeku

SLOVENSKI DAN
V nedeljo, 6. avgusta 1989,
ob 13. uri
SLOVESNA MAŠA
koprškega škofa
Metoda Piriha.

Po maši izseljensko srečanje.

VIŠARSKA MATI VABI!

NAŠ TEDNIK — Lastnik (založnik) in izdajatelj: društvo „Narodni svet koroških Slovencev“, ki ga zastopata predsednik dr. Matevž Grlic in mag. Marjan Pipp, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec.
Uredništvo: Silvo Kumer (glavni urednik) urednika Franc Wakounig in Vincenc Gotthardt, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec.

**TOVARNA
KNECHT FILTER
V ŠMIHELU**

išče zaradi razširitve podjetja naslednje sodelavce:

- 10 strokovnih delavcev (ključavničarji, mehaniki, orodjarji)
- 2 električarji
- 4 tehnike (stroka: strojedelstvo in orodjedelstvo) za oddelke konstrukcija, varovanje kvalitete (Qualitätssicherung) in pripravljanje dela (strokovna izobrazba: Maschinenbau od. Werkzeugbau)
- 25 delavk v proizvodnji filtrov

Nastop službe: od 21. avgusta 1989 dalje
Prijave pri: KNECHT FILTERWERK, 9143 Šmihel nad Pliberkom

**MIZARSTVO
GUSTI ZABLATNIK**

v Bilčovsu išče vajenca.
Pogoj je znanje obeh dežel-
nih jezikov. Javite se po tele-
fonu 04228/2983

Lepo urejena enonadstropna hiša v domačem vaškem okolju na prodaj. Hiša ima centralno kurjavo, veliko garažo z dodatnim poslopjem ter vrt. Ogled možen vsak popoldan.
Družina Žele, Dob 18, 9150 Pliberk.

Društva upokojencev

Šentjakob v Rožu, Podjuna in Pliberk vabijo na enotedenski dopust v

BAŠKO — otok KRK

hotel Corinthia (B kat.)
od 22. do 29. 9. 1989

Cena po osebi:
šil. 2260,—

V ceni so vključeni:
prevoz z avtobusom iz Podjune, Celovca in Kožentavre, 7x polpenzion, dvoposteljne sobe, tuš, wc.

Prijave sprejemata

uprava Našega tednika po tel.: (0463) 512528-21 in turistična agencija CARTRANS tel. (0463) 512680

**Dopust z
Našim tednikom**

v BUDVI —
Slovenska plaža
od 3. do 10. oktobra 1989

Cena po osebi:
šil. 3180,—

V ceni vključeno:
prevoz iz Celovca, polet, 7x polpenzion, dvoposteljne sobe, tuš, wc, prevoz z letališča do hotela in nazaj.

Roundup

mногоstranski herbicid
sedaj še posebej ugoden!

- Roundup — za uspešno izboljšanje travnikov
- Roundup — proti pirnici pred setvijo koruze in po žetvi na strnišču
- Roundup — v SADJARSTVU in GOZDARSTVU

na strnišču 3 litrov Roundupa + 10 kg Amonsulfata
v maksimalno 200—300 litrov vode na ha

ZDAJ BO MORAL SAK

V PRVENSTVU POKAZATI, KAJ JE VREDEN

Prvič SAK v tekmovanju za avstrijski pokal ni uspel. Tokrat so slovenski atletiki presenetljivo izpadli že v 1. kolu. Zato zdaj zahteva odbor od igralcev in trenerja v prvenstvu proti FC Št. Vidu zmago — premiera v prvenstvu naj bi uspela.

SAK — FC Šentvid
v nedeljo, 6. 8. 1989,
ob 18. uri v Trdnji vasi
Rezerva ob 16. uri

Foto: Fera

Svoj drugi gol je Arthur dal sede na tleh, kakor svojčas veliki Gerd Müller.

SAK — WAC 3:4 (2:1)

SAK: Dalanovič 3, Stern 3, A. Sadjak 3, F. Sadjak 4, Kreutz 2, Čertov 1 (66. Gallo 3), Jovičević 4, M. Sadjak 4, Velik 3, Burger 1, Hanser 5, (46. Blajs 2)

Igrišče ASV, 500 gledalcev
Sodnik: Aichholzer (odličen)
Strelci: Hanser (22. in 26.) in Velik (89.) oz. Savič (20.), Huber (61. in 66.), Hochmaier (70.)

V pokalnem tekmovanju je imel SAK doslej že zelo veliko tradicijo, saj je bil vedno zelo uspešen. Premagal je že I. ligaša LASK in Vorwärts Steyr, zato so upravičeno vsi navijači tudi letos pričakovali zmago. To pa tudi zaradi tega, ker ima SAK letos na razpolago odličen kader igralcev, kar v preteklih letih ni bilo tako.

Od vsega začetka so v tej tekmi ostali na klopi Luschnig (v pripravljalnih tekmah najboljši), Gallo, Blajs in novi vratar Oraže, sploh na klopi pa nista bila Marko Wieser in Marjan Florjančič. To dejstvo samo že dokazuje, kako močno ekipo ima SAK letos.

Kljub temu pa moštvo trenerja Jagodiča ni prestalo 1. kola. Zakaj, se vsi sprašujejo. Glavna težava je gotovo v tem, da je pri tej obili igralcev težko najti ravno pravilno moštvo. Tokrat na žalost ni uspelo, SAK je manjkal pravi defenzivni igralec v sredini. Lani je to vlogo uspešno odigral Loj-

ze Sadjak in ravno na to varianto zdaj spet špekulira trener Jagodič.

V tej pokalni tekmi mladi Aleksander Čertov gotovo ni imel svojega najboljšega dneva, izkušnemu Burgerju pa se je videlo, da ima precej manj treningov v nogah kakor ostali igralci SAK.

Nedvomno najboljši igralec pa je bil novinec Marjan Sadjak, katerega nasprotna obramba skoraj nikoli ni mogla držati, pred golom pa je imel premalo sreče. Zelo radovedni so bili vsi tudi na comeback Marjana Velik, ki pa je odigral solidno igro, tu pa tam pa še morda premalo odločno. Njegova izkušnost pa na vsak način zelo koristi moštvo.

Največ govora pa je bilo seveda tudi po tekmi še o comebacku goleadorja Arthurja Hanserja. Vigredi se je v tekmi za koroško reprezentanco težko poškodoval, bil operiran in je zdaj že v prvi tekmi dal dva gola. Hanser: „Lepše si moje vrnitve ne bi mogel predstavljati!“

Čeprav je Hanser povedel na 2:1 za SAK, so slovenski atletiki dali tekmo še iz rok in to popolnoma nepotrebno. Prvi trije zadetki so padli čez levo stran, pri četrtem pa je zaspal vratar Dalanovič, kar je dokazal tudi TV-posnetek.

Pliberk v 2. kolu — Wölbl zapravlil 11-m

Pliberčani so proti Trgu/Feldkirchen igrali 1:1 neodločno, v streljanju enajstmetrovk pa so potem zmagali. Odločilno 11-metrovko je dal Lopinsky, prvo pa je spet enkrat zapravlil Wölbl. Vrtar Matschek je branil dve 11-metrovki.

Ostale pokalne tekme: Pliberk — Trg/Feldkirchen 1:1 (4:2 v streljanju 11-m); Breže/Friesach — ATSV Wolfsberg 3:2, Rapid Lienz — SV Št. Vid 2:1.

Pliberk igra v 2. kolu 8./9. avgusta doma proti LUV Graz, WAC v Grieskirchnu, Breže doma proti LASK, Lienz pa doma proti Vorwärts Steyr.

Novi FC Št. Vid na premieri SAK

V nedeljo se bo SAK v prvenstvu predstavil z novim moštvom tudi v prvenstvu svojim navijačem. „Naš cilj je 1. mesto,“ so si igralci edini, temu primerno hočejo tudi že v 1. kolu igrati. Kar tokrat šteje, sta obe točki, vse drugo je razočaranje. Za gledalce je to vsekakor zelo pozitivno, saj bodo gotovo videli izredno tekmo. V 2. kolu pa igra SAK spet doma proti Irschenu.

1. kolo (5./6. 8.—4./5. 11. 89): SAK Celovec — FC Šentvid, ASKÖ Irschen — Hypo WAC, ATUS Borovlje — WSG Wietersdorf, DSG Klopitz — FC Mölltal, VSV — SV Trg, ATSV Wolfsberg — SVG Pliberk, Breže AC — SVR Sparkasse Lienz.

Arthur Hanser se je vrnil

Goleador SAK Arthur Hanser se je po težki operaciji izredno uspešno vrnil na igrišče. Proti WAC je za SAK dal prva dva gola in potem zapustil igrišče, SAK pa je potem zgubil . . .

Richard Urank izpade 2 meseca!

Richard Urank je prišel od VOEST Linza, še pred prvo tekmo pa so ga operirali.

Novi igralec SAK Richard Urank se je v pripravljani tekmi proti Brnci poškodoval in se je moral pustiti v kolenu operirati. Zdaj bo izpadel gotovo dalj časa. Richard Urank je bil lani profesionalca pri VOEST Linz in je star šele 26 let, zato trener upa, da bo poškodbo kmalu preстал.

**Evropski mladinski
Grand-prix v Velikovcu**

WROLICH kot eden naj- mlajših spredaj

Lani je vozil mladi kolesar Peter Wrolich v skupini šolarjev in tam v bistvu na Koroškem in v Avstriji ni imel večje konkurence. Letos tekmuje pri mladincih in kot eden najmlajših v tej skupini že skrbi za presenetljivo lepe uspehe. Na evropskem Grand-prixu v Velikovcu se je že priključil k najboljšim.

Evropski Grand-prix je trajal 3 dni, udeležili pa so se ga mladinski kolesarji iz vse Evrope. Koroško sta zastopali dve ekipi, „Team Koroška“ ter „Coca Cola Beljak“, za katero vozi tudi Peter Wrolich.

Prvi dan v četrtek je bila na sporedu **kolesarska dirka na 61 km** v Škocijanu. Peter Wrolich je v tej dirki zamudil sprint pred ciljem in dosegel le 30. mesto. Podobno se je zgodilo tudi Thomasu Wittnerju, ki je dan nato dobil **dirko v mestu Velikovec**.

Za to dirko so se morali kolesarji v predtekmi kvalificirati. Najboljši so potem ob 20. uri zvečer tudi startali, med njimi

tudi Peter Wrolich. Kot edini svojega letnika (1974) se je kvalificiral in potem dosegel odlično 11. mesto. Zmagal je Thomas Wittner (RLV Dunaj), pred Nizozemcem Rik Rainerikom.

Dan navrh pa je Wrolich s svojo ekipo Coca-Cola Beljak v ekipni dirki na kronometer dosegel za sovjetsko ekipo 2. mesto. Sovjetski kolesarji so bili v poprečju 2 leti starejši, zato 2. mesto še bolj šteje, tako Peter Wrolich.

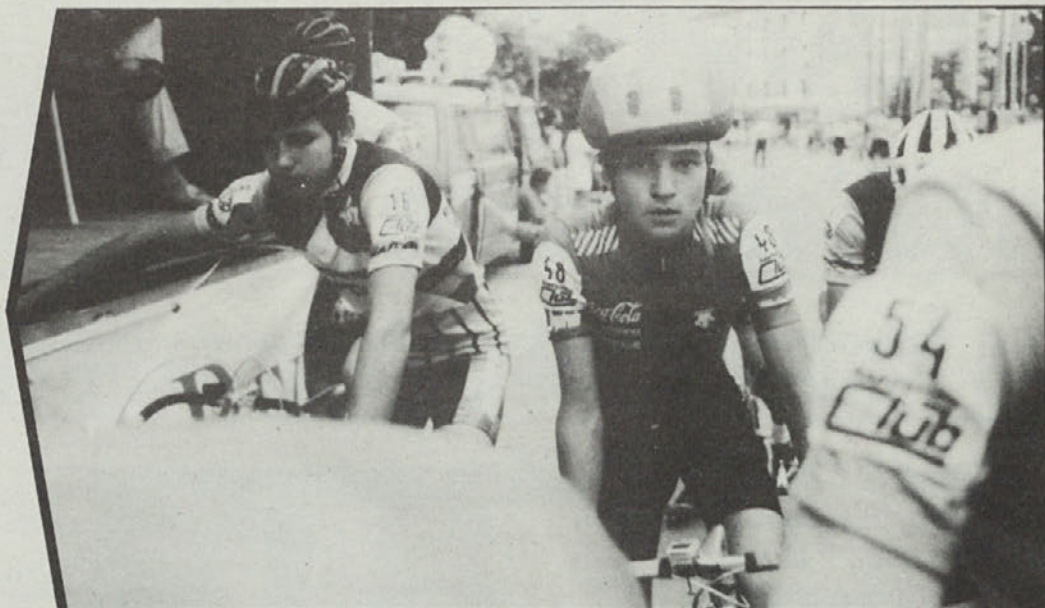
Zadnji dan pa je bila na sporedu še gorska dirka na Djekše. Wrolich je navadno prav na gorah posebno močan, toda tokrat je bil že utrujen, pa tudi maserja ni imel več. Kljub temu je dose-

gel od 62 kolesarjev še 16. mesto, s katerim pa mladi 15-letni kolesar iz Loč ni bil zadovoljen. Na splošno pa je bil z evropskim Grand-Prixom zadovoljen.

Uvrstitve/Cestna dirka (61 km): 1. Gunti Kalins, 2. Henril Fukss (SZ), 3. Thomas Ovsenk (Coca Cola Beljak), 30. Peter Wrolich.

Mestna dirka: 1. Thomas Wittner (RLV Dunaj), 2. Rik Rainerink (NZ), 3. Markus Willinger (RLV Dunaj), 11. Peter Wrolich.

Ekipna tekma na kronometer: 1. Sovjetska zveza, 2. Coca Cola Beljak (Pasti, Ovsenk, Fabjan, Wrolich), 3. Team Koroška, 4. Nizozemska, 5. Nižja Avstrija, 6. ČSSR.

Peter Wrolich na startu na evropskem Grand-Prixu v Velikovcu — dosegel je v ekipnem tekmovanju 2. mesto.

Zdaj na avstrijsko prvenstvo

Že naslednji teden je na sporedu avstrijsko prvenstvo v Krivi Vrbi na Koroškem. Na 62 km dolgi progi si Peter Wrolich pričakuje mesto spredaj, za naslov pa v prvem letu pri mladincih seveda še ne more zadostovati, starejši kolesarji so telesno le že bolj zmogni.

Dva večja cilja pa še čakata letos na Wrolicha: avstrijsko prvenstvo na kronometer v dvojici ter mednarodna dirka v Italiji (Trst-Videm).

ŠMIHEL — SELE — GLOBASNICA

Kdo bo letos najboljši v 1. razredu D?

Konec tedna v soboto in nedeljo bodo na Koroškem zopet zaživela nogometna igrišča, ko se bo pričela nova sezona 89/90.

Zanimivo in napeto pa bo letos prav gotovo prvenstvo v 1. razredu D, kjer bodo letos igrala kar tri slovenska moštva.

Po izpadu Selanov pred tremi leti iz podlige, so letos izpadli tudi Šmihelčani, medtem pa so se Globašani dvignili v prvi razred. Trenerji moštev Pavl Stekel (Globasnica), Herbert Kulmesch (Sele) in Slanitsch (Šmihel), pa niso preveč optimistični za prihodnje leto. V prestopnem roku je več igralcev zapustilo klub, kot jih je prišlo na novo, tako je bilo skoraj pri vseh. Zadnje pripravljalne tekme pa so se končale tako:

Sele — Bilčovs	2:3
Sele — Šmarjeta	4:2
Globasnica — Mostič	2:5
Žitara vas — Globasnica	3:7
Šmihel — Ruda	3:2
Dobrla vas — Šmihel	3:2
Šteben — Šmihel	0:1
Marija Rojach — Šmihel	3:4

1. kolo: 6. avgusta:

DSG Sele — Grebinj v nedeljo, 6. 8. 1989, ob 18. uri
Šmihel — Reichenfels v soboto, 5. 8. 1989, ob 18. uri
Šentpavel — Globasnica v nedeljo, 6. 8. 1989, ob 18. uri

PODLIGA VZHOD:

Vetrinj — Bilčovs v soboto, 5. 8. 1989, ob 18. uri

1. kolo (5./6. 8. 89—4./5. 11. 89): Treibach — Žitara vas, Liebenfels — ASK, Frantschach — Žrelec, Mostič — Ruda, Vetrinj — Bilčovs, Šentlenart — Šentandraž, Dobrla vas — ASV.

40. avstrijski naslov — Müllerjeva zdaj v Bruselj

Na avstrijskem prvenstvu v Wolfsbergu je Ani Müller osvojila svoj 40. avstrijski naslov. Po tem že pričakovanem uspehu bo zastopala Avstrijo na evropskem pokalu v Bruslju v Belgiji.

Letos je Ani Müller (DSG Podgorje) dosegla že nove avstrijske rekorde na 10.000 in 5000 metrov. V Wolfsbergu pa je tudi na 3000 metrov bila brez prave naspotnice, le Carina Weber-Leutner (LC Lustenau) ji je ob začetku lahko sledila. Ani Müller je zmagala s prednostjo 100 metrov na Leutnerjevo.

Naslednji cilj Müllerjeve je zdaj Evropski pokal v Bruslju, nato pa svetovno prvenstvo na cesti.

Avstrijsko prvenstvo na 3000 metrov. 1. Ani Müller (DSG Podgorje) 9:28, 75; 2. Carina Weber-Leutner (LC Lustenau) 9:45, 54; 3. Elisabeth Singer (Union Linz) 9:57, 26.

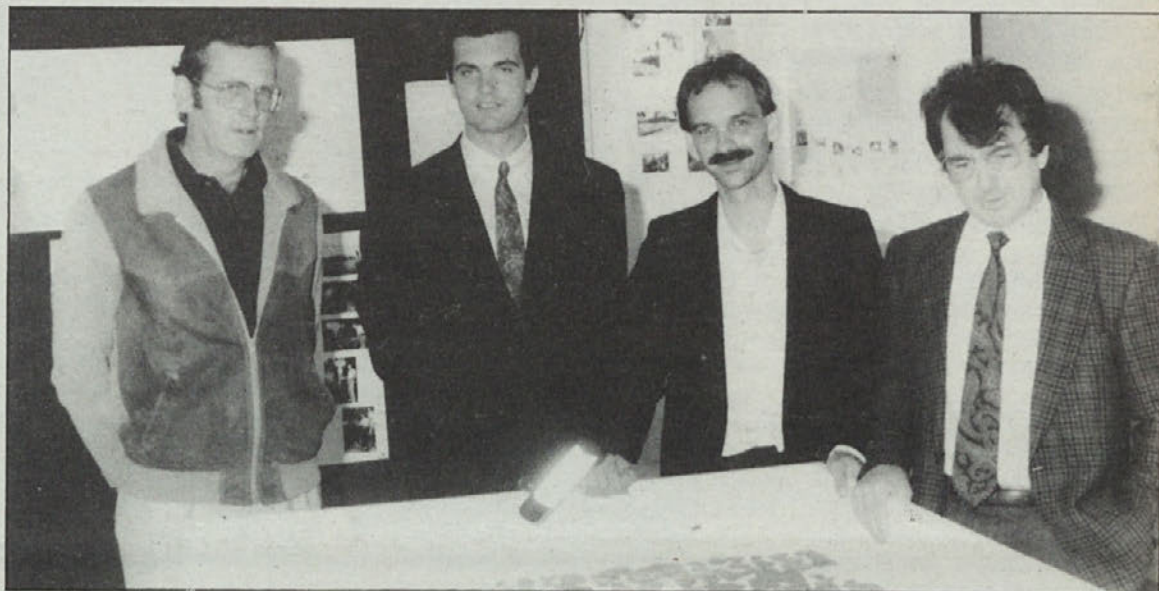
GRAČARCA:

arheološke najdbe

od kamene dobe do naseljevanja Slovanov

Po zaslugi „Znanstvenega društva 5000 let Gračarca“ in njegovega predsednika Adriana Eberhardta se lahko okolica Klopinskega jezera ponša z novo atrakcijo: pretekli teden so v Podgradu zaenkrat še provizorično odprli muzej arheoloških najdb z Gračarce, Šentjurja in drugih gričev okolice.

Štiri oseb je, ki s svojim imenom jamčijo za uspešnost na novo odprtega muzeja: Friedrich Sorger, Adrian Eberhart, Siegfried Peteln in Heinz Marolt.

Najstarejše najdbe so iz časa kamene dobe, večina pa spada v čas keltskega kraljestva Norik (La Tene in Halštatska kultura). Na Gračarci so našli 35 teras, tukaj je torej moralo biti mesto, v katerem je lahko živelo do 5000 ljudi. Gosto naseljena je bila tudi okolica Gračarce. Eberhardt celo domneva, da je na Gračarci morda bilo glavno mesto Norika Norea, katerega doslej še niso odkrili. Kraj je bil naseljen tudi za časa Rimljanov, saj imajo v muzeju tudi lepo število eksponatov iz rimskega časa. Od 2. do 6. stoletja je Gračarca očitno bila zapuščena. Sledijo spet najdbe iz konca 6. stoletja, s precejšnjo verjetnostjo se lahko trdi, da je na Gračarci bil obrski ring, torej eno izmed središč obrske države. Ker so skupno z Obri prodirali tudi Slovani, so izkopanine na Gračarci posebnega pomena tudi za zgodovino Slovencev.

Povsem nerazumljivo je v tej zvezi zadržanje dežele in spomeniškega urada. Prvič so se arheologi namreč za Gračarco zanimali že pred sto leti, vendar je šlo le za zasebna kopanja. Seveda pa je marsikateremu že dolgo znano, da se na Gračarci

da najti preko dvatisoč let stare kovance in druge zgodovinske zaklade. Zmeraj spet je prišlo do roparskih kopanj, neki Celovčan si je z izkupičkom teh ropov celo zgradil hišo. Seveda so roparska kopanja strogo prepovedana in grozijo visoke

kazni. Vse to pa je že zdavnaj znano tudi spomeniške-mu uradu, vendar ničesar ne podvzame proti temu ropanju zakladov koroške zgodovine. Zasebnemu društvu pod vodstvom Eberhardta se je treba zahvaliti, da se je končno začelo z reševanjem vsaj dela teh najdb. Zaposlili so tudi že, da lahko pod vodstvom arheologa dr. Jablonke začnejo z izkopaninami, večina doslejšnjih najdb je ležala na površju.

Predvsem v „rimske letu“ z razstavami o Rimljanih po vsej deželi bi si lahko od uradne strani pričakovali malo več zanimanja za Gračarco. Na času bi bilo, da se pod znanstvenim vodstvom začne proučevati Gračarca, ne nazadnje tudi, ker se tukaj nudi ena od redkih priložnosti za najdbe iz časa naseljevanja naših prednikov. Gračarca pa bo gotovo postala zanimiva tudi za turizem.

Izkopanine na Gračarci so sedaj dostopne vsem. Škoda, da še vedno prihaja do roparskih kopov.